

Peter von Danzig

Vívókönyv

(részletek)

44 A 8 (Cod. 1449)

Fordította: Berki András

A fordítás a Kard Rendje szellemi tulajdonát képezi!

34 Recto

A törrel, vagy a harci törrel való vívás hét legfontosabb szabálya:

I.

Ha valaki felülről az arcodra vagy a mellkasodra dőf, akkor nyúlj ki a bal kezeddal, és bentről, felülről fogj rá a jobb kezére, és szorítsd a bal oldaladhoz, és szúrd arcon a törőddel.

II.

Ha úgy mozdul, mintha arcon akarna szúrni, de átver, és oldalba akar szúrni, akkor blokkold a szúrását a bal kezeddal, és fordítsd át a bal kezed letről fel a jobb kezére, és szorítsd a mellkasodra, és szúrd arcon a törőddel.

Nemzetközi Lovagi
Hagyományörző PTT

34 Recto

Fechten im Tolchen od Kaempfftegen / Siben merckliche Regeln.

I.

Sticht die einer von oben nider zu dem gsicht oder Brust / so verfar mit deinem lincken arm / und greiff mit der lincken hand von innwendig aussen über seinen rechten arm / unnd truck ihn fast in dein lincke seitten / unnd stich ihn dann mit deinem tolchen zu seinem ansicht.

II.

Thut er ob er dir zu dem gsicht will stechen / und macht dir einen Fehler / unnd will dich in die seitten stechen / So empfahe du den stich in deinen lincken arm / und wind dan mit deiner lincken handt, von unden auff über sein rechte handt / und truck fast an deine Brust / und stich ihm mit dem tolch zum gesicht.

34 Verso

III.

Ha pengével a hüvelykujja felé fogja a törst, és felülről az arcodra szúr, akkor a bal kezeddal alulról felfele nyúlj ki a jobb karjáért, és kívül fent kapd el a jobb kezét, és fogd be a kezét a bal hónaljád alá, és támadd meg.

IV.

Ha pengével a hüvelykujja felé fogja a törst, és az oldaladra vagy a testedre szúr, akkor a bal kezéd vidd le fentről, és a töröddel szúrd meg közel a kezéhez, és emeld fel a jobb kezeddal, és szorítsd erősen a mellkasodhoz, és fordulj ki előle, hogy a jobb oldaladra kerüljön.

V.

Ha pengével a kisujja felé fogja a törét, és fentről lefele szúr, akkor fogd a töröd, és alulról fölfele a bal oldaladon szúrj ellen a szúrásának, a jobb keze fölött, és a bal kezeddal fogd meg a jobb keze alatt a pengéd, és erősen nyomd a kezéd az övéhez, és húzd le, ez egy elfogás.

34 Verso

III.

Hat er den dolch gefaßt das die scheinbe bei seinem daumen stehet / und sticht dir von oben zu gesicht / so far mit deint linckne hand von unden auff inwendig seins rechten arms / und aussen über seiner rechten handt / und fahe ihm die handt mit dem tolch in dein lincke uhsen / und setz ihm an.

IV.

Hat er sein tolch das die scheinbe bei dem daumen stehet / unnd sticht dir zur seitten oder gemacht / so far mit deinr lincken handt von oben nider / und stich mit deinem tolch under sein rechte hand undersich / und mit deiner rechten übersich heb / und truck fast an dein Brust / und schwing dich von ihm auff dein rechte seitten.

V.

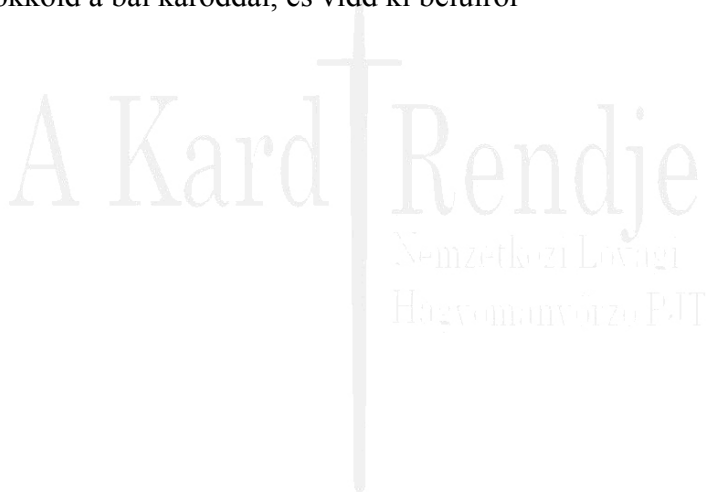
Hat er den tolch gefaßt das die scheinben an seinem kleynen finger steht / und sticht dir von oben nider / so faß du dein tolch / unnd stich unden auff von deinr lincken seiten / gegen seinem stich / über sein rechte handt / und greiff mit deiner lincken handt under dein rechte in dein klingen und truck dein arm vest zu seinem / und ruck undersich / das ist das verliesen.

VI.

Ha már kihúzta a törét, de te még nem, és felülről szúr rád, akkor a jobb kezeddél nyúlj ki fölfele alulról, és a jobboldal fogd meg az ő jobb keze mögött, és a bal kezeddél fogd meg a jobb könyökét, és emeld fel a karját a te bal karod fölé, és dönts el.

VII.

Ha előbb kihúzza a törét, mint te, és felülről szúr, akkor blokkold a bal karoddal, és vidd ki belülről

VI.

Hat er sein tolch gezogen / und du deinen nit / und sticht dir oben zu / so far mit deinem rechten arm von unden auff / und greiff im mit deiner rechten handt hinder sein rechte / und far mit deiner lincken handt von unden uff sein rechten elnpogen / und nim ihm den arm gar über den lincken arm und wirff ihn.

VII.

Hat er seinen tolch eh gezogen dan du deinen / un sticht dir oben zu / so fah den stich in dein lincken arm / und far von inwendig ußwendig

A Kard Rendje
Nemzetközi Lovagi
Hagyományörző PTT

35 Recto

a jobb keze fölött, és nyomd a bal oldaladhoz, és úgy fordulj ki, hogy a jobb oldaladra kerüljön, így eltörheted a karját, és lépj balra jobb lábaddal, és fogd meg a jobb karját a jobb kezeddal, majd dobd át a csípődön.

Itt következik néhány mester mozdulat, szemléletesen leírva

Szúrásárítás

Először és mindenek előtt tudd, hogy törvívásban minden szúrást szorgalmasan figyelj, bárhonnán is jön, hogy a kezeddal útját állhasd, és gyorsan tudj ellen támadni.

Ellentámadás

A Kard Rendje
Nemzetközi Lovagi
Hagyományörző P/TT

35 Recto

über seinen rechten arm / und truck in dein lincke seitten
/ und schwing dich von ihm auff dein rechte seitten / so
brichstu ihm den arm. Wiltu ihn werffen auff sein ruck /
so spring mit deinem rechten beyn auff dein lincke
seitten / unnd greif mit deiner rechten handt unden sein
rechten arm / so wirffstu ihn über die hüfft.

Ettlich meysterlich stuck / augenscheinlich angezeygt /
volgen hernach.

Stoß abnehmen.

Das erst und nächst in allem tolchen kempffen ist / das du
fleiß habest alle stich / woher sie kommen / so es dir
werdenn mag / mit der handt abzuweisen / und eilens
deins thuns achten.

Bruch

35 Verso

Ettől kezdve, figyelj rá, hogy szúrás közben, egy kézzel hárítsd az ellenfeled szúrását, így tudsz dolgozni, kart törni, lábat elfogni, és birkózni.

Első elfogás

Először is figyelj rá, hogy kövess végig minden döfést, hogy semmit se tudjon tenni, és az első visszakozására, fogd el az ellenfeled, és figyelj az előnyökre a birkózásban.

Ellentámadás

Amint ezzel levitted a szúrásod, kijátszva, és gyöngén megtörve, szúrj a legközelebbi nyílásra.

Mindig figyelj, arra hogy szúrás közben kövesd a kezeddal a könyökét. Mert ezzel erősen és jól feldöntheted.

35 Verso

Herwiderumb / So dir dein stich underkomen / hab acht
das du deins gegenmans stich auch also mit deiner
ledigen handt empfahest / damit man dan zur Arbeit /
Armbrechen / Füßschrencken und Ringen kompt.

Erst Beschliessen

Es ist fürnemlich acht zu haben / alle stich dermassen
zuerfachen / das sie nit angehn / un damit sich am ersten
befleissen / den gegen man zu beschliessen / und des
Ringens vorthail acht zehaben.

Bruch

So dir dein stich also unternommen / überforteylt / und
in die schwach bracht / stoß ihn drauß mit deinr hand in
die nächst blöß.

Zemercken das alwege der elpogen der hand mit dem
stoß nachvolgen sol. Es gibt ihm ein gwalt / und gutten
nachtruck.

36 Recto

Ellenszegülés

Ha fentről támad, akkor mozdulj előre, és blokkold a jobb kezét a baloddal, és újra támadj a testére.

Ellentámadás

És ha így levítették a szúrásod, akkor felfele üsd el a szúrását a tested felé, nyúlj ki, és nyomd a bal kezeddal a jobb kezét a bal oldala felé. Lépj ki a jobb lábaddal szorosán az övé alá, és így hajítsd el a bal kezeddal, és fűrgén tedd, úgy mintha a jobb kezét fogtad volna el.

A Kard Rendje

Nemzetközi Lovagi

Hagyományőrző P/TT

36 Recto

Begegnen.

Stoß dir einer vonn Tach / so fürkom und empfahe seine rechte handt mit deiner lincken unnd setz ihme wider an sein gemacht.

Bruch

So dir einer also deinen Oberstich unternommen / so wende ihm auch seinen stich gegen deiner gemacht / mit deiner linckenn hand ab / truck sein rechte handt also gegen seiner lincken seitten / Schreit mit dein rechten schenckel / neben seinen / wirff ihn also mit deinem lincken arm / wie du ihm vor sein rechte handt gefasset / Und das bhend / In deß.

Nemzetkozi Lovagi
Hagyományörző P.T.

36 Verso

Kicsavarás

Ha nem akarsz megfogni az ellenfeled dőlését, hanem fontolóra veszed, hogy el fog menekülni, akkor figyelj rá, hogy szúrj ellen és karoddal az övé, menj be gyengén, vidd fel a pengéd, így elkaphatod a karja alatt a hegyeddel, így fenyegeted, mint ahogy korábban a kardnál le volt írva.

Ellentámadás

Ha így elfogott, akkor üss a bal kezeddal a jobb vállára, a gyenge pontra, azonnal vedd át a törőd a bal kezédbe, hagyd a jobbot szabadon, és amint követ, akkor kapd el gyengességében, és hajítsd át ügyesen a jobb lábodon.

Nemzetközi Lovagi
Hagyományörző P/TT

36 Verso

Abreissen.

Ob du deins gegen manns stich mit der handt nit trawest
zu empfahen / sonder bsorgst er wird dirs verzucken / So
ist am gewissesten / das du ihm entgegen stossest / und
mit deinem arm an seinen / in die schweche komest / Far
mit deinem tolchenn über / also das du die spitz widder
under seinem arme begreiffest / zuck an dich / so
entwerest / wie hievor vom schwert auch gmeldt.

Bruch

So er dich also bschlossen / stoß eilend mit deinr lincken
an sein rechte schulter / in die schweche / erwisch als
bald dein tolchen inn dieselb linck handt / laß die recht
darab / zucks an dich / unnd so er verfallt / so erwisch ihn
mit seiner weyche / Magst ihn also behendiglich über
dein recht beyn werffen.

Counter

As he has thus locked you / thrust quickly with your left
to his right shoulder / in the weak / just as soon catch
your dagger in the same left hand / let free the right / and
as he follows / then catch him with his weakness / then
throw him thus nimbly over your right leg.

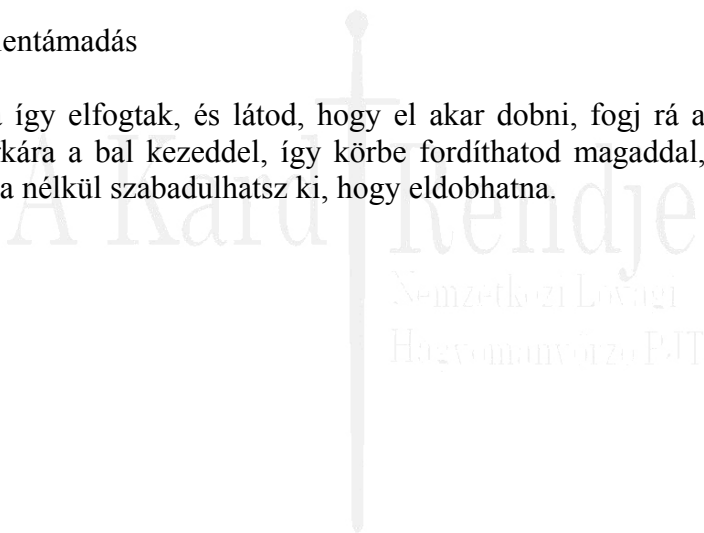
37 Recto

Eldobás

Ha feléd szúr valaki, akkor állítsd meg a döfést a bal kezeddal, majd szúrj be a töröddel alulról a jobb keze mögé, így elfogtad a hátát, lépj a bal lábaddal a jobb lába elé, és amint elfogtad, azonnal dönts el mindkét kezeddal.

Ellentámadás

Ha így elfogtak, és látod, hogy el akar dobni, fogj rá a torkára a bal kezeddal, így körbe fordíthatod magaddal, és a nélkül szabadulhatsz ki, hogy eldobhatna.

37 Recto

Außwerffen.

Stoßt einer gegen dir / so empfahe seinen stich mitt
deiner lincken handt / stoß also wider mitt deinem
tolchen under seinem rechten arm hin / das du damit
seinen rugken fassest / Tritt uff seinen rechten fuß mit
deinem lincken / wirff ihn also darüber wie du ihn gefaßt
/ mit beden henden.

Bruch.

So dich einer also gefasset / so lüg das du im schwang
dein lincke hand umb seinen hals schlahest / so
schwingstu ihn zgleich mit dir umb / und kompst
ungeworffen von ihm.

Nemzetkozi Lovagi
Hagyományörző P.T.

37 Verso

Kéztörés

Ha valaki szúrással támad rád, akkor ragadd meg a kezét, és gyorsan fordítsd felé a hátad. Emeld meg a testeddel, így eltöröd a karját a jobb válladon.

Ellentámadás

Ha valaki így akarja eltörni a karod a jobb vállán, akkor gyorsan fordulj meg, és csúsztasd a fejed a keze alá, tedd mindkét kezed, arra a karjára amivel, megfogott, húzd fel magadon, hogy a karja a válladon legyen, és tedd azt vele, amit ő tett volna veled.

Így bárki legyőzheti a másikat.

37 Verso

Armbrechen

Stoßt dir einer zu / so erwisch ihm die handt / und ker
dich schnell mit deinem rugken hinder ihn. Erheb dich das
du seinen arm uff deiner achseln brechest.

Bruch

So einer dir deinen arm also uff seiner achseln brechen
will / so kere dich in eil umb / schlieff mitt deinem kopf
under deinem arme hin / schlahe bede hend an sein handt
/ damit er dich gefaßt / rück sie übersich / den arm uff
dein achsel / so thustu ihn was er im sinne gehabt / dir zu
thun.

Also kann es fürter ein ieder dem andern nehmen.

53 Recto

Mindenki figyeljen a háborús vívás most következő összegzése és értelmezésre, amit Johannes Liechtenauer állított össze és szerkesztett, aki az egyik nagymestere volt ennek a művészetnek, és nagyra becsülték, hogy a hercegek, urak, lovagok és fegyvernökök halljanak a művésztéről, és megtanulják, és tudják. Ezért a művésztéről rejtett és megfontolt szavakkal ír. Ezért van az, hogy nem minden ember értheti meg, aki hallja, és ha ezt egy felelőtlen vívómester teszi, akkor a művészeted nem lesz olyan hatékony, ugyanígy, a művészeted nem lesz nyílt, hanem otromba, ezért vigyázz a művészetre, hogy ne hallják túl sokan, ezért hallás közben is el van rejtve, és fontold meg az összes szót a hadi vívással kapcsolatban, amik itt következnek. És a kommentárokból tisztává válnak előtted, és le lesznek fektetve, így bárki megértheti, aki tud valamit a vívásról.

Itt következik az előszó

A fiatal lovagok megtanulják imádni az Istent, és tisztelni a nőket, hogy később a becsületük növekedhessen. Gyakorolj lovagias dolgokat, és tanulj művészeteket, amik a csatában becsületedre válnak. Birkózz jól, ragadd meg a kopját, a lándzsát, a kardot és a messert.

53 Recto

All hie hebt sich an die glos und die auslegung der zedel
der kunst des kampffechtens / Die gedicht und gemacht
hat Johannes Liechtenawer der ein hoher maister in der
kunst gewesen ist dem göt genädig seÿ / und dar umb das
die kunst fürsten / und herren / Ritter und knechten zu
gehört das sy die lernen / und wissen süllen / So hat er
die kunst lassen schreiben mit verporgen / und
verdachten worten / Dar umb das sy yderman nicht
vornemen noch versten sol / und hat das getan durch der
leichtfertigen schirrmaister willen / die ir kunst gering
wegen das von der den selbigen sein kunst nicht
geoffenwartt noch gemain solt werden sollichen leitten
die die kunst In wiriden nicht chünnenn halden / als denn
der kunst zu gehört und die selbigen verporgen / und
verdachten wort des kampffs vechtens die stenn hie
hernach / In der gloßen / also verklert / und aus gelegt
das sy yder man wol ver nemen / und ver sten mag der do
anders vechten kan -

Hie hebt sich an die vor red

/ Junck / Ritter lere / Got lieb haben frauen / zû ere / So
wechst dein ere / ub ritterschaft / und lere / Kunst die
dich zÿret / und In kriegien zu eren hofiret / Ringens gût
vesser / Glefen sper swert / und messer

53 Verso

Tedd ezt férfiasan és tedd hasznossá mások kezében is. Üss oda háromszor erősen, támadj függetlenül attól, hogy találsz, vagy vétesz, és ha ezt megérted bölcs ember leszel. Tudd, hogy mindennek van távolsága és mértéke.

Ez a szöveg és összegzés az általános tanítása a háborúnak

Aki leszáll a lóról, és gyalog kezd harcolni

Glossa: Figyelj erre a tanításra, vívhatsz páncélban gyalog, és lóról. És ez az, amit értened és tudnod kell, és amikor lovassal kell harcolnod, vagy ütnöd, és megsebesít, vagy jobbnak bizonyul, akkor szállj le a lóról, a lábadra, és harcolj vele a most következő művészettel.

Ez a szöveg és összegzés a két beállásról

Kétféle képpen foghatja a lándzsáját helyesen.

Glossa: figyelj, amikor leszállsz a lóról, akkor először is két beállást tarts készen. Az első beállítás az, ahogy a lándzsával vívhatsz. A második, ahogy kardra válthatsz. De a lándzsával is két külön beállást kell ismerned.

53 Verso

/ mandleich bederben / und In anderen henden /
verderben / haw drein / und hürt dar / Rausch hÿn tritt
oder la faren / Das yn die weisen / hassen die man sicht
preisen / Darauf dich fasse / alle kunst haben leng und
mass

Das ist der text und die glos einer gemainen ler zu
kampff

Wer ab sinnet vechtens zu fuess beginnet

/ Glosa / merk das ist ein ler / man mag vechten In
harnasch zu fuess / und zû ross / Dar nach als sich zwen
verwilligent und auch was das recht außweist / und wär
es sach das du dich mit eiem solt slachen oder vechten zû
ross / und dēucht dich das er dit do mit zu gescheid oder
zû mächtig wer / So trit ab zu fuess / und vicht mit ym
aus der hernach geschriben kunst

Das ist der text und die glos von zawaien stēden

Der schick sein sper zwai sten anheben recht wer / Glosa
/ merck das ist wenn du abgetreten pist vom ross / So
soltu zu hant des ersten In dem anheben wissen zwen
stēt / Der erst stant ist wie du dich mit der glefen
schicken solt ze kampff / Der ander ist / wie du dich solst
schicken mit dem swert / Auch soltu wissen mit der
glefne zwen besunder stānt

54 Recto

Az első beállást akkor használd, ha a lován marad. A másodikat akkor, ha ő is leszáll, a két beállítás ellen. És tudnod kell a technikákat is, hogy tudd melyiket használd következőnek.

Az első darab

Figyelj az első darabra, és így dolgozz, ha leszálltál a lóról, de ő nem. Akkor a bal lábad helyezd előre, és a lándzsád jobb oldaladon legyen, és hegye a felé nézzen. Amelyik oldalról jön, mindig arra az oldalra nézz, és a lándzsáddal hátrítsd és így támadd.

Még egy darab

Ha leszálltál a lovadról, és gyalog vagy, és ő a lován marad. Akkor a bal lábad legyen elől, és a lándzsád a közepénél fogd meg, mindkét kezeddél magad előtt, így előre hosszabb, mint hátra. És ha lándzsával rohamozik feléd, akkor a lándzsád hegyével üss a jobb oldalára, és jobbra kiléve támadd.

Még egy darab

54 Recto

/ Der erst stant ist und gehört zu dem ob er auff dem ross
beleibt / Der ander stant gehört zu dem ob er auch abtritt
gegen den zwaiien stenden / Soltu die stuck gerecht
wissen zu treiben die dir hernach am nagsten verklert
werden

Das ist das erst stuck

/ Merck mit dem ersten stuck schick dich also / wenn du
abgetreten pist vom ross / und er nicht ab treten wil / So
ste mit dem lincken fuess vor / und setz dein glegen zu
deiner rechten seitten in die erd / und halt den ort gegen
ym zu welcher seitten er dir denn zû reitt / uaff die
selbig seitten wendt dich albeg gegen jm / und weis ym
mit deiner glegen die sein ab und setz jm do mit an

Aber ein stuck

/ Wenn du abgetreten pist zu ross [crossed] fuess pleibt er
denn auf dem ross / So ste mit dem lincken fues vor und
halt dein glegen In der mitt mit paiden henden fur dich
twerchs / Also das der voder ort lenger sey dann der
hynder / Reitt er dann auff dich mit der glegen / So
streich vast mit dem voderen tail deiner glegen zu seiner
rechten seitten an die sein / und setz im do mit an mit
einem aus tritt auf ein seitten

Aber ein stuck

54 Verso

Figyelj, ha leszállsz a lóról, és gyalogosan vagy, és az ellenfeled a lován marad. Akkor a lándzsát közel tartsd a jobboldaladhoz az alsó állásban, a hegyét felé fordítva. Ha ekkor úgy lovagol feléd, hogy a lándzsáját a bal oldaladnak szegezi, akkor üsd félre a lándzsáddal a szintén bal oldaladra, lépj ki jobbra, és támadj

Egy másik darab

Figyelj, ha leszálltál a lovadról, és gyalogosan vagy. Ha karddal a kezében lovagol feléd, akkor szúrj a nyílásaira a lándzsáddal, és várj, és nézd, hogy meg tudod-e ütni, és oldalra lépésekkel tedd ezt.

Egy másik darab

Figyelj, ha leszállsz a lovadról, és ő rajta marad, és karddal lovagol feléd. Akkor a lándzsádat tartsd a lehető legmesszebb magadtól, a hegyével a földnek, amikor feléd lovagol, akkor szúrj be a lándzsával a lova két első lába közé, és ugorj oldalra, és próbáld meglátni, hogy el tudod-e dönteni a lovát

Ez a szöveg az összegzése második beállításnak, amikor mindketten leszálltok a lóról, és gyalogosan folytatjátok a harcot lándzsával

54 Verso

Merck / wenn du ab getreten pist zû fuess pleibt er denn
auf dem ross / So halt dein gleden neben deiner rechten
seitten in der nderen hût mit dem ort gegen ym / Reitt er
denn mit der gleden auf dich zû deiner lincken seitten / So
setz ab mit der gleden auch zu deiner lincken seitten / und
spring auf dein rechte seitten / und setz ym an

Aber ein annders stuck

/ Merck / wenn du abgetreten pist zû fuess / Reitt er denn
auf dich mit dem swert / So stich jm mit der gleden zu
den plösen / und wart ob du jm magst an gesetzen / und
das thûe mit aus springen auf ein seitten

Aber ein annders stuck

/ Merck / wenn du abgetreten pist / Beleibt er dann auf
dem ross / und reitt auf dich mit dem swert / So setz dein
gleden mit dem ort auf das ferrist fur dich in die erden
und / wenn er auf dich reitt / So var du mit der gleden
seinem ross zwischen die vorderen pein / und spring auf
ein seitten / und vorsuech ob du In also mit sampt dem
ross umb geberffen magst

Das ist der text und die glos des anderen stantz wenn ir
paid abgetreten seit zu fuess mit der gleden wider die
gleden zu kampff

55 Recto

Lándzsa és a hegye szúrás előtt, szúrás erő nélkül

Glossa: figyelj, a második beállítás, amikor ő is leszáll a lováról, és ő a lándzsáját fogja, és te is a tiedet. Ekkor úgy állj elé, hogy a bal lábad legyen elől, és a lándzsád szorosan a jobb oldaladon legyen, az alsó állásban, és mindig várj, így megszúrhatod, amikor szúr. Vagy a jobb kezeddal a fejed fölött fogd a lándzsád, kitörésre készen, és lépj előre, és várj, így kitörhetsz, amikor szúr, és kövesd azonnal a kitörés után, a karddal hárítsd a lándzsát, így a második darab tisztává válik előtted –

Ez a szöveg az összegzése a lerohanásról, és hátrálásról a lándzsavívásban

Lépj, csavarj, üsd ki jobbra, hátrálj és támadj arcra

Glossa: figyelj, az egy másik, ha mindketten leszálltok a lovaitokról, és gyalogosan vagytok, és mindkettőtöknél lándzsa a van, és nem rontasz rá, ahogy feljebb leírtam. Akkor fogd a lándzsát szorosan a jobb oldaladon, az alsó állásban, és így közeledj hozzá, és szúrj ügyesen kinyújtott kezekkel. Ha ő ugyanekkor szúr, akkor vidd a lándzsád az övére a magas akasztásba, és így lépj közel hozzá, és magasról támadd. Ha ellöki

55 Recto

Sper und ort denn vor stich stich an voricht

/ Glosa / merck das ist der ander stant / wenn er auch abgetreten ist / und behelt sein glegen / und thûe du die dein / So schick dich also gegen ym ste mit dem lincken fuess vor / und halt dein glegen neben deiner rechten seitten In der nderen hût / und wart da du jm albeg ee zû stichst / wenn er dir / Oder halt dein glegen mit der rechten hant uber [crossed] / dein haubt zu dem schûs / und tritt also zu jm / und wart das du ee schëust wenn er / und volg pald dem schuss nach zu jm mit dem swert gegen der glegen die dir hernach In anderen stucken vorklert werden -

Das ist der text und die glos von an setzen und von zucken mit der glegen zû kampf

Spring wind setz recht an wert er zuck das gesigt jm an /

/ Glosa merck das ist ein anders / wenn ir paid abgetreten seit zu fuess / und yeder hat sein glegen / wiltu denn nicht schiessen / als vor geschriben stet / So halt dein glegen neben deiner rechten seitten in der nderen hût / und gee also zu jm / und stich yn kûndleich zu dem gesicht aus gestrackten armen / Sticht er denn mit dir geleich ein / So var auf mit deiner glegen an den seinen In das ober geheng / und spring do mit zu jm / und setz ym oben an / Vert

55 Verso

felfele a kezeivel, és háritja a felső szúrást, akkor hátrálj, és szúrj a bal válla alatti nyílásra, vagy bárhova, ahova tudsz, és vidd magad előtt

Ez a szöveg az összegzése a tanításnak, hogy hogyan hátrálj

Ha szürni akarsz, hátrálással törd meg a védelmét. Glossa: figyelj erre, amikor előre szürsz felé, és közeledik feléd, vagy máshogy szúr, és ha félreüti a szúrásod, akkor tudnod kell, hogyan válts át, vagy hátrálj, hogy ne tudjon rád támadni a hátrálás közben, és ez megelőzi azt, ha erősen félreüti a szúrásod a lándzsájával, és hagyja, hogy a hegye közel hozzád oldalra menjen, ekkor hátrálj gyorsan, és szúrja másik oldalról. Ha nem a félreütésben marad, és a lándzsája az arcod fele mutat, akkor ne hátrálj, hanem hagyd a lándzsád az oldalon, és keresd a nyílásokat, amint megérezted, hogy erős vagy gyenge a lekötésben

Ez a szöveg az összegzése, hogy hogyan törd meg a hátrálást

Figyelj, ha hátrál a sebesülés elől és el fog menekülni, akkor közeledj okosan, és okosan védj.

Glossa: figyelj, amikor szúrással közeledik, és félre kell ütnöd,

55 Verso

er denn auf mit den armen / und wert den oberen stich /
So zuck / und setz jm den ort under sein lincks uchs In
die plöss / oder sunst wo du hÿn magst / und dring In vor
dir hÿn

Das ist der text und die glos von einer ler wie man
zucken sol

Wiltu vor stechen mit zucken lere wer prechen / Glosa /
merck das ist / wenn du yim wilt vor stechen ee wenn er
dir oder sunst vor chÿmpst mit dem stich / vor setzt er
den stich / So soltu / jnndes wissen wie du durch
wechseln oder zucken solt das er dir icht an setzt die weil
du durch zuckest / Und das / vernym also / vor setzt er
den stich starck mit der glefen / und lest den ort neben dir
beseitt aus gen / So zuck pald und stich jm zu der
anderen seitten / Oder pleibt er dir in der vorsatzung mit
dem ort vor dem gesicht / So zuck nicht durch so beleib
mit deiner glefen an der seinen / und arbeit zÿ der plöss /
Darnach als du emphindest ob er hert oder waich
angepunden hat

Das ist der text und die glos wie man das zucken prechen
sol

Merck wil er zyhen von schaiden und wil er fliehen So
soltu ym nahent Ia weislich wart vahlen / Glosa merck /
Das ist / Ob er vor chumpt mit dem stich das du jm vor

56 Recto

akkor üsd félre úgy, hogy hegyed ne menjen ki messze tőle, a külső oldalra. Hanem maradj közel hozzá, a feje, vagy a mellkasa előtt, és ha hátrál, vagy átvált, akkor ne hárítsd, hanem kövesd a hegyeddel, és hátrálás közben támadd meg, lépj a jobb oldalára támadás közben, és kényszerítsd hátrálásra, és ne hagyd, hogy kilépjen előled, és ha ekkor hátrálni akar lépéssel, vagy ugrással, vagy ezzel így akar kifordulni szúrás elől. Akkor lépj hozzá, de csak ha, megfelelő, és fogd meg egy kartöréssel vagy más birkózó fogással –

Ez a szöveg az összegzése a birkózásnak háborúban

Ha birkózni akarsz, tanulj meg a jobb lába mögé lépni. Kapd el betörés előtt. Ezzel betörsz a jobb lábához ügyesen.

Glossa: figyelj, amikor birkózni akarsz, akkor mindenk előtt tudnod kell, megfelelő módon az elől lévő lába mögé lépni, és tudnod kell ügyesen elkapni ezt a lábát, és ez az elfogás most tisztává fog válni előtted.

Ez egy birkózás

56 Recto

setzen must / So vorsetz also das dein ort nicht weyt
neben jm beseitt / aus gee / Sunder beleib ym do mit
nahent / vor dem gesicht oder der prust zuck er denn oder
wechselt durch das vorsetz ym nicht / und volg ym nach
mit dem ort / und setz ym an die weil er durch zuckt /
Triffstu yn denn recht mit dem an satz / So dring yn also
für dich hyn / und lass yn von dem ort nicht abkomen /
Wil er denn mit abtreten hindersich zu ruck aus dem ort
fliehen oder hinder sich dar aus springen / oder wil sich
also aus dem stich wenden / und wendt dir zu ein seitten /
So spring zu ym / und wart das du In ia weislich / und
recht begreiffest mit armen pruchen oder sünst mit
anderen ringen -

Das ist der text und die glos von ringen zu kampf

Ob du wild ringen hinder pain recht lere springen Rigel
vor schiessen Das vor pain kunstlich vor schiessen /
Glosa / merck / das ist ob du mit jm ringen wilt / So solt
du vor allen sachen wissen wie du / In recht / jm solt
springen hinder seinen vor gesetzten fues / und den
selben fues solstu yn mit der kunst vor rigelen / und
verliessen die dir hernach vorklert wirt

Das ist ein Ringen

56 Verso

Figyelj, amikor birkózni akarsz vele, és ő is veled, akkor figyeld meg, hogy van-e lába elől, vagy nincs. Ekkor, hogy lépnie kelljen, rántsd magadhoz, vagy taszítsd hátra, és ha előre lép a bal lábával, akkor gyorsan lépj be a jobb lábaddal a balja mögé, és a jobb térdel térdelj bele a bal térdébe, és mindkét keziddel rántsd meg

Egy másik birkózás

Amikor a jobb lábaddal beugrasz a balja mögé, akkor a bal lábaddal lépj be a lábai közé, és fogd el a bal térdét a térdeid között, és így fogd szorosan, és a bal keziddel üsd arcon, és a jobbal rántsd hátra és oldalra, így elesik

Egy másik birkózás

Figyelj, amikor birkózás közben megragadod, és ő is téged, és a bal lába van elől, akkor ugorj előre a jobb lábaddal a lábai elé, és nyúlj be a jobb keziddel a bal keze alatt a testére, és fogd el a jobb csípődön, és dobd magad elé. Vagy ha a jobb lába van elől, akkor ugorj a ballal mindkét láb elé, és nyúlj be bal keziddel alulról és hátulról a testére, és a bal csípődön hajítsd el

56 Verso

/ Merck wenn du In an velst mit ringen / und er dich wider / So sich aber ein fues hat für gesetzt oder nicht hat er denn kainen vor / So ruck yn zû dir oder stos yn von dir so mues er für treten / Schreitt er dann vor mit dem lincken fuess so spring pald mit dem rechten fuess hynder seinen lincken / und peug dein rechstz / ky knÿe / und druck yn do mit hinden in sein lincke knÿckel / und ruck yn mit paiden henden dar über

Ein ander Ringen

/ Wenn du jm springst mit dem rechten fuess hinder sein lincken / So schreit mit dem lincken fuess hin nach zwischen seinew paide fuess / und fass sein lincks knÿe zwischen deine paide knÿe / und hald es do mit vestt / und stos yn mit der lincken hannt voren an die hauben / und mit der rechten zeuch yn hÿnden auff die seitten / So fellt er

Ein ander ringen

/ Merck wenn du In fast mit ringen / und er dich wider / Stet er denn mit dem lincken fuess vor / So spring mit dein rechten voren für sein paide füess / und r var jm mit dem rechten arm~ under seinen lincken durch hinden umb den leib / und fass yn also auff die rechten hüff / und würff ÿn für dich / Oder stet er mit dem rechten fuess vor / So spring mit dem lincken für sein paide fuess / und var ÿm mit dem lincken arm~ hinden umb den leib / und wurff ÿn für dich über dein lincke hüff

57 Recto

Ez a szöveg az összegzése annak, hogyan kezd a birkózást mindkét oldalon

Mindkét keziddel, ha jól akarod használni ezt a művészetet

Glossa: figyelj, ez az, ahogy jól befejezheted a birkózást. Tudnod kell elkezdni a birkózást mindkét oldalról, és alávetni magad, amikor a jobb lábával belép a bal lába mögé, akkor állj úgy, ahogy feljebb említettem, és ha ugrás közben lép, vagy miközben a bal lábaddal hátra lépsz, akkor azonnal lépj a bal lábaddal a jobb lába mögé, és próbáld elfogni, és így el tudod fogni

Ez a szöveg az összegzése azoknak a technikáknak, hogy miként küzdj karddal lándzsa ellen

Ha kardra váltottál lándzsa ellen, akkor a karddal háríts, ugorj mellé birkózni, és nyúlj érte

Glossa: figyelj, amikor eldobtad a kardod, de ő még mindig fogja az övét, akkor fogd a tartalékban tartott fegyvered, és ha hegyét közel, vagy távol teszi hozzád, a kezét elől hagyva, és fentről, vagy letről akar szűrni, akkor figyelj a most következő darabokra ...

57 Recto

Das ist der text und die glos das man alle ringen sol
wissen zu paiden seitten zů treiben

Von paiden henden ob du mit kunst gerest zu enden /
Glosa / merck / das ist wenn du kunstleichen enden wild
mit ringen / So soltu die ringen von paiden seitten wissen
ze treiben / und das verným also / wenn jm springst mit
dem rechten fuess hinder sein lincken / als vor geschriben
stet tritt er denn ym sprung oder die weil du springst mit
dem lincken fuess zu ruck / So schreit ym pald nach mit
dem lincken fuess hinder sein rechten / und treib die
verrideln / und die versliessen die du vor vernomen hast

Das ist der text und die glos der stuck die mal sol treiben
mit dem swert gegen der glefen

Ob es sich verrückt das swert gegen sper wirt ge zuckt
Der stich Ia war ným Spring vach ringens eil zu ym

/ Glosa merck das ist wenn du dein glefen verschossen
hast / Behelt er denn die sein / So ným gar eben war wie
er sý gefast hab / Ob er den ort lanck oder kurtz für sein
vor gesetzte hant läst fur gen / und ob er dir oben oder
unden do mit wil zu stechen Hie merck das stuck...

57 Verso

Amikor kard van nálad, és nála lándzsa, és rövidre fogja, a magas állásban. Akkor a kardodat a bal térded fölött tartva állj, ha felülről szúr az arcodra, akkor vidd ki, és a kardoddal üsd ki a szúrást a bal oldaladra, az ő jobb oldalának ellenében, és vidd fel a lándzsáján a magas állásba, és lépj be, és támadd meg. Ha a támadásod nem talál egyből, akkor dobd el a kardod, fogd meg, és kezdj birkózni.

Még egy darab

Ha kard van nálad, és nála lándzsa. És ha feléd mutatva, az alsó állásban áll, és röviden fogja a lándzsáját. Akkor a kardoddal szintén felé mutatva, az alsó állásban állj. Ha alulról szúr, akkor üsd félre a szúrást a kardoddal, a bal kezeddél elöl, és a markolatgombot vidd előre a jobb válla fölött, a nyaka köré, és lépj a jobb lábaddal a balja mögé, és húzd jobb térdedre a markolatgombbal

Ez a szöveg az összegzése a lándzsa félreütésének bal kézzel

Üss hosszan a bal kezeddél. Ugorj okosan és figyeld, hogy el akar-e mozdulni a sérülés elöl, és támadj

57 Verso

/ Wenn du hast ein swert / und er ein glegen hat er sÿ
dann kurtz gefast / und stelt sich do mit In die öber hût /
So leg dein swert auf dein lincks knÿe in die hût / Sticht
er dir denn oben ein zu dem gesicht / So var auf / und
versetz den stich mit dem swert fur deiner lincken hant
gegen seiner rechten seitten / und var do mit auf an seiner
glefen in die öber hût / und spring zu jm / und setz ÿm an
/ Triffstu yn dann nit recht mit dem an satz / So lass zu
hant dein swert vallen / und eÿl zu ÿm / und wart der
ringen

Aber ein Stuck

/ Wenn du hast ein swert / und er ein glegen / Stet er denn
do mit gegen dir In der underen hût / und hat sein glegen
kurtz gevast / So stee mit deinem swert auch gegen ym in
der underen hût / Sticht er dir denn unden zÿ so setz den
stich ab mit dem swert für deiner lincken hant / und var
ym mit dem knopf vorden uber sein rechte achsel umb
den hals / und spring mit dem rechten fuess hinder sein
lincken / und ruck ÿn mit dem knopf über dein rechtz
knÿe

Das ist der text und die glos von der vorsatzung mit der
lincken hant gegen der glegen

Linck lanck von hant slach Spring weÿsleich und denn
vach Ob er wil zuchen von schaiden vach und drucke das
er

58 Recto

a nyílásaira folyamatosan a kardod hegyével

Glossa: figyelj, amikor nálad kard van és nála lándzsa, és ha feléd mutat vele a magas állásból, és úgy fogja, hogy a hegye messze az elől levő keze előtt van, akkor szintén ebben az állásban fogd a kardod. Ha ekkor magasról szúr az arcodra, akkor a bal kezeddal üsd félre a lándzsáját, és gyorsan ez után fogj rá a bal kezeddal a kardodra a penge közepénél, és lépj be hozzá, és támadd meg egy második darabbal.

Figyelj, amikor kard van nálad és nála lándzsa, és a lándzsa hegye messze a kezei előtt van, és alulról szúr rád, akkor fogj rá a lándzsájára a bal kezeddal, és szorítsd erősen, és alulról szúrj az ágyékára.

Ha erősen visszahúzza magához a lándzsáját, akkor hagyd, mert ezzel kinyitja az oldalát, ezért fogj rá a bal kezeddal kardod pengéjének közepére, és kövesd, és támadj ugyanarra az oldalra, vagy kezdj birkózni

Ez a szöveg az összegzése, annak hogyan keresd a nyílásokat egy páncéloson

Bőr, kesztyűk és a szemek alatt keresd ügyesen a nyílásokat –

Glossa –

58 Recto

die plöss mit swertes ort verdröss

/ Glosa merck das ist / wenn du hast ein swert / und er ein
glefen / Stet er denn gegen dir do mit in der oberen hût /
und hat sy gefast das ym der ort lanck für sein
vorgesatzte hant aus get / So halt dein swert gegen ym
auch yn einer hût / Sticht er dir denn oben ein zu dem
gesicht so slach yn mit der lincken hant sein glefne
beseitt ab / und begreiff dein swert pald wider mit der
lincken hant mitten in der klingen / und spring zu ym /
und setz ym an Ein annders stuck /

Merck wenn du hast ein swert / und er ein glefen læst er
denn den ort lanck für die hant aus gen / und sticht dir do
mit unden zû dem gemächt / So begreif sein glefen mit
der lincken hant / und halt sy do mit fest / und stich yn
mit dem swert unden zu den hoden zuck er denn sein
glefen vast an sich / So lass sy urbäring faren / So
emplöst er die seitten do mit begreiff dein swert mit der
lincken hant pald wider mittten in der klingen / und volg
ym nach mit an setzen zu der selbigen seitten oder wart
der ringen

Das ist der text und die glos an wellichen enden du an
dem gewappendem mann die plössen suchen solt

Leder und hantschuech unden den augen die plössen
recht süech –

Glosa –

58 Verso

Figyelj, a legjobb mód, ahol egy páncélost le lehet győzni az, a páncélon keresztül van. Az arc alatt, vagy a vállak alatt. Vagy a tenyéren, vagy a karon a kesztyű mögött, vagy a térdhajlatban, vagy alulról a talp, és karok csatlakozásainál, és a lábak közt, és ha tudod, hogy a páncéljának vannak csatlakozásai, akkor ezeket a nyílásokat keresd, így előre nem kell dolgoznod, csak szűrnod, amikor a következő eléd kerül.

Ez a szöveg az összegzése, hogy mik azok a tiltott birkózó fogások, és hogyan használd őket

Okosan oktasd a tiltott birkózást, elfogást, az erő megérezése, és az eldöntés

Glossa: figyelj, ha nem tudsz támadni, amikor egy nyílás fele közeledsz, ahogy le volt írva. Akkor figyelj, hogy a okosan kezdj birkózni, és azokat használd, amit a kard minden bölcs mestere tilt, amit az iskolában vívók gyakran nem tanulhatnak meg, vagy nem is láthatnak, ezeket a harc közben úgy ismerik mint kartörés, lábtörés, térdre lépés, és here tépés, ujj csavarás, és szem kinyomás, és ezekkel

58 Verso

/ Merck das ist wo der gewappent man am pesten zu gewinnen ist durch den harnasch / das ist under dem gesicht oder under den uchslen / Oder In den tanär der hent oder auf dem armen hinden Inn den hantschuechen oder in den knykeln oder unden an den fuessen den süllen / und in den gelencken der armenpüg / und zwischen den painen / und an den steten da der harnasch sein gelenck hat / und die plössen soltu also suechen das du zu einer fernern nicht solt arbaitten noch stechen / wenn du ein nahere vor dir gehalten magst

Das ist der text und die glos von den verpotten ringen welliche die das sind und wie man sÿ treiben solt

Verpotne ringen weislich zÿ lere pringen zÿ schliessen vinde die starcken da mit uber winde / Glosa merck das ist / Ob du mit dem ansetzen nicht magst chumen wenn du mit ein lauffest zu den vor geschriben plössen / So wart das du die ringen weislich zu weg bringest / und treibest die do verpoten sein von allen weisen maisteren des swertz / das man die auf offenwaren schüllen chainen schülfechteren lernen sol noch sehen sol lassen dar umb das sÿ zu dem champf gehören das sein armen pruch / und painpruch / und knÿe stöss und hoden stöss / und vinger lösung und augen griff / und mit den

59 Recto

a technikákkal erősebben lehet fogni, úgy hogy nem tudja a teljes erejét használni, és figyelj ezekre a most következő birkózásokban

Az első birkózás

Figyelj, ha erővel támad fentről, és magához ránt, vagy ellök magától. Ekkor üss a jobb kezeddal kívülről a bal keze fölött szemből, és nyomd mindkét kezeddal a kezeit mellkasodra, és lépj be a bal lába mögé a jobboddal, és dönts le a lábáról a térdeden

Egy kartörés

Figyelj, ha rád ront, úgy hogy mindkét kezedet fogja, és te is ráfogsz az övére, és ha nem fog szorosan, akkor a jobb kezeddal fogd meg a jobb karját a kezénél, vagy az ujjainál fogva, és a ballal fogd el a jobb csuklóját, és így fogd erősen, és nyomd maga fölé, és a jobb kezeddal nyomd fel a jobb karját a balod fölé, és a bal karoddal emeld fel a jobbját magad fölé. Így eltöröd a karját, vagy magad elé lököd.

Egy birkózás és egy kartörés

59 Recto

stucken sol ein starcker also verslossen werden das er seiner sterck do nicht wol wirt mügen geniessen / und das merck in der nägsten hernach geschriben ringen

Das erst Ringen

/ Merck felt er dich oben an mit sterck / und wil dich zu jm rücken / oder von ym stossen / So slach dein rechten arm~ aussen uber sein lincken vorne pei seiner hant und druck sein armen an dein prust mit paiden henden / und spring mit dem rechten fuess hinder seinen lincken / und würf In aus dem fuess über das kny

Das ist ein arm~prûch

/ Merck velt er dir mit paiden henden in die armen und thû ym wider / heltt er dich denn nicht vest / So begreiff mit der rechten hent sein rechten arm~ vorne pei seiner rechten hant oder pey den vingeren / und halt yn do pey fest und mit der lincken vass In pey dem rechten elpogen / und stos jm den ubersich / und peug mit der rechten hant sein rechten arm~ uber dein lincken / und heb mit dem lincken arm~ sein rechten über sich / So prichstu jm den armen oder würffst In für dich

Ain Ringen und ain armenprûch

59 Verso

Figyelj, ha úgy esik rád, hogy két kézzel fogja a karjaid, vagy a mellkasod, és nem fog elég erősen. Akkor fogj rá a jobb kezeddal a jobbára, és így tartsd magad előtt, és a ballal fogd el a könyökét, és a bal lábaddal lépj a jobbja elé, és húzd meg, így elesik. Vagy amikor magad előtt tartod a jobb kezeddal, akkor ess rá erősen a mellkasára. Így eltörheted a karját

Még egy birkózás

Figyelj, amikor birkózva esik rád. Akkor kapd el a jobb karjának első részét a kezénél fogva a bal kezeddal, és húzd magadhoz a bal oldaladra, és a bal kezeddal erősen üss rá jobb könyökére, és a bal kezeddal törd el a jobb kezét a jobboldon, és lépj be a jobb lábaddal a jobbja mögé, és hajítsd el a jobb csípődön

Ez még mindig egy birkózás

Figyelj, amikor birkózol vele, és közel kerülsz a testeddel hozzá, és ha a bal kezével rányúl a jobb vállad fölött a nyakadra, akkor nyúlj át a jobb kezeddal

59 Verso

/ Merck felt er dich an mit paiden henden In die armen
oder an die prust / helt er dich denn nicht vest / So
begreiff sein rechte hant mit deiner rechten / und zeuch
In also do mir fur dich / und mit der lincken vass In peÿ
dem elpogen / und schreitt mit dem lincken fuess für sein
rechten / und ruck In also dar uber so felt er / Oder /
wenn du In mit dem rechten arm~ für dich zeuchst / So
vall jm starck mit der prust dar auf / So prichstu jm den
armen

Aber ein ringen

/ Merck wenn er dich an felt mit ringen / So begreiff mit
der lincken hant seinen rechten arm~ vorne peÿ der hant /
und ruck yn zÿ dir auf dein lincke seitten und slach dein
rechten arm~ mit sterck über seinen rechten In das
gelenck seins elpogens / und prich mit der lincken hant
sein rechten arm~ über dein rechten / und spring mit dem
rechten fuess hinder sein rechten / und wurf in über dein
rechte hüff hüf

Das ist aber ein Ringen

/ Merck wenn du mit ÿm ringest / und chumpst mit dem
leib nahent an In / fert er dir denn mit dem lincken arm~
uber dein rechte achsel umb den hals / So var mit dem
rechten arm~ aussen

60 Recto

a bal keze fölött, a könyökhajlata fölött, és vidd a bal kezed a jobb segítségére, és üss lefele mindkét kezeddal, és a jobb lábaddal lépj a balja elé, és fordulj úgy, hogy a bal oldaladra kerüljön, és hajítsd el a bal csípődön

Még egy birkózás

Figyelj, ha a két kezével a két karodra esik, és te az övére, és ha a bal karjával a jobbodra üt, és a bal kezét leviszi a jobbod alá, a tested mögött körbe, akkor a jobb kezeddal erősen üss fentről kifelé, a bal könyök ízületére, és a jobb lábaddal lépj a bal lába elé, és fordulj ki előre, és lendítsd a baloldalra

Egy birkózás, és egy gyilkos ütés

Figyelj, ha megfogtad a karjait, és az egyik lábát előre teszi, és egyenesen tartja. Akkor rúgj egy lábbal arra a térdére. Vagy rúgd ágyékon, és figyelj, hogy elkapja-e a lábaddal, amivel rúgtál. Vagy amikor az egyik lábaddal előre teszed, akkor

60 Recto

uber sein lincken über das gelenck des elpogens / und
chum mit der lincken hant deiner rechten zů hilff / und
druck mit paiden henden under sich / und spring mit dem
rechten fuess für sein lincken / und wendt dich von ym
auf dein lincke seitten / und wurff in über dein lincke
hüff

Aber ein ringen

/ Merck feltt er dir mit paiden henden in die armen / und
du jm wider / Slecht er dir denn mit seinem lincken arm~
auff deinen rechten / und vert dir mit dem lincken under
deinem rechten durch hinden umb den leib / So slach mit
dem rechten arm~ starck von oben nyder yn aus wendig /
In das gelenck seines lincken elpogen / und schreit mit
dem rechten fuess für sein lincken / und wendt dich von
ym / und schlëwdor In auff dem lincke seitten

Ein ringen und ein mort stos

/ Merck / wenn du yn hast gefast pey den armen / und er
dich wider hat er denn ein fues vor gesetzt / und helt den
gestrackt / So stos ym mit einem fuess auf das selbig
knÿe / Oder stos yn zu den hoden / und wart das er dir
den selbigen fues nicht begreiff do du ym mit zů stöst /
Oder wenn du einen fues vor setzt / So

60 Verso

mozdítsd a térdet magad elé. Ekkor nem akarja majd a térdedet rúgással bántani

Még egy birkózás

Figyelj, amikor megfogod, hogy birkózzatok, és ő is megfog téged kinyújtott ujjakkal, vagy nyitott tenyérrel, és nem fog szorosán. Akkor nézd, hogy be tudsz-e nyúlni az ujjai közé, és törd őket fölfele, és csavard őket körbe, így oldalra kényszeríted, és ez nagy előny

Ez egy kartörés

Figyelj, ha eldöntöd, és a hasára esik, és elhúzza a kezeit magától, akkor gyorsan térdelj, a könyökhajlatára, és fogd azt a kart magad előtt a kezeddal, és húzd fel. Így eltöröd a karját

Egy lefogás, és egy kartörés

Figyelj, ha ellököd, és a hasára esik, akkor gyorsan ülj a hátára, és ragadd meg az egyik kezét, és csavard rá a hátára, és fogd erősen egy kézzel. Így nem tud felállni. Vagy ha el akarod törni a kezét, amit egy kézzel fogsz, akkor a másik kezeddal rántsd jól fel a könyökét, így eltöröd a karját

60 Verso

peug das knye fur dich / So mag er dir mit dem stoss zu dem knye nicht geschaden

Aber ein ringen

/ Merck / wenn du mit ym ringen wild greifft er denn nach dir mit gerackten fingeren oder mit offen henden oder begreiff dich mit ringen / und helt dich nicht fest / So wart ob du In pey deinem vinger begreifen magst / und prich ym den übersich / und für In do mit zû kraiss do mit gewingstu jm auch die seitt an / und sünst ander gross vortail

Das ist ein armenpruch

/ Merck wurfstu In nider / und er velt auf den pauch / und reckt sein armen von ym / So knye ym pald mit einem knye auff einen armen in sein gelenck des elpogens / und begreif ym den selbigen armen vorne mit deiner hant / und ruck do mit über sich / So prichstu ym den armen

Ein underhalden und ein armenpruch

/ Merck würfstu In nyder / und er velt auf den pauch / So sitz pald hinden auf yn / und begreif yn pey einem armen und zeuch jm den auf seinen ruck / und halt den fest mit einer hant / So kan er nicht auff komen / Oder wiltu jm den armen prechen den du jm heldeßt mit der ain hant / So heb mit der anderen hant den selbigen elpogen vast übersich / So prichstu ym den armen

61 Recto

Egy jó lefogás

Figyelj, ha ellököd, és a hasára esik. Akkor ülj a hátára, közel a vállaihoz, és csavard föl a jobb karját a jobb combodra, és a bal karját a bal combodra. Így nem tud felállni, és így alattad kell meghalnia

Még egy lefogás

Ha ellököd, és a hátára esik, akkor a tested középső részével ess az arcára, és fogd el a nyakát az egyik karoddal, és így fogd szorosan, és a másik kezeddal húzd ki a karját, amellyikkel segíteni akar magának. Így nem tud kijönni alólad, és használd a tört

Ez a szöveg az összegzése annak, hogyan nyúlj a fegyvereidért, és hogyan keresd a hegyével a nyílásokat

Minden fegyvernek fordítsd a hegyét a nyílásokra

Glossa: figyelj, ez egy lecke minden fegyverről, amiért egy páncélos ellen nyúlhatsz, amivel szúrhatasz, amikor a legjobb, ha a nyílásokat keresed

61 Recto

Ain güt underhalden

/ Merck / wurfstu yn nyder / und er velt auf den pauch /
So sitz grittling hinden auf yn nahent zu seinen
schultteren / und zeuch ym sein rechten arm~ über dein
rechts pain über dein diech / und sein lincken arm~ zeuch
über dein lincks diech / So mag er nicht auf chömen / und
mues also under dir sterben

Aber ein underhalden

Merck würfstu In nyder / und er velt auf den ruck / So val
ym mit dem leib die twirch über sein antlütz / und vass
yn pey dem hals under einen armen / und halt In also vest
/ und mit der anderen hant ruck ym den armen aus / Do
mit er sich behelffen wil / So mag er nicht aufchömen /
und arbeit mit dem degem

Das ist der text und die glos von der wer die zû dem
kampf gehört und wie man mit den örteren arbeiteten solt
zû den plössen

In aller were den ort gegen der plöss kere / Glosa merck
das ist ein ler das du mit aller wer die du [crossed] zu
dem champf gehört dem gewappenten mann den ort
nindert solt ansetzen / wenn zû der plöss do er zum
pesten zû gewinnenn ist

61 Verso

és tudnod kell, hogyan keresd megfelelően a nyílásokat a fegyver hegyével. És négy hegy van három fegyverrel. Az első fegyver a lándzsa, és egy hegye van, a második a tör, aminek szintén egy hegye van, és a harmadik a kard, aminek két hegye van, az egyik a kard csúcsa, a másik a markolatgomb, és mindent, amit arról kell tudnod, hogyan használd a hegyet le lesz itt írva, elejétől végéig ebben a leckében

Most figyeljetek, mert ez a szöveg az összegzése, annak, hogyan kell harcolni a négy beállásból

Amikor valaki láthatóan magához húzza a kardját, akkor erősen és jól véd magad.

Glossa: figyelj, ez a lecke arról szól, amikor mindketten eldobtátok a lándzsátok, és karddal akartok vívni. Ekkor minden más előtt tudnod kell a négy beállást a fél karddal, amikből mindig erősen tudsz arcra szúrni. Ha a másik ugyanakkor szúr, mint te, vagy félreüt, akkor maradj erősen kardon, a hegyel az arca, vagy a mellkasa felé, és figyelj meg, hogy erős vagy gyenge a kardban, ha erős, akkor használd azt a darabot, amit erős ellen tanultál, vagy ha gyenge, akkor használd, ami a gyenge ellen jó, mint ahogy a darabokban áll, kezdj mindig a négy

61 Verso

/ und die plößen soltu mit dem ort recht wissen zů f
suechen / wenn es sein drey were die haben vier örter /
Die erst were / das ist die gleden die hat einen ort / die
ander were / das ist der degen der hat auch einen ort / die
dritt were das ist das swert daz hat zwen örtter / Der ain
ort ist der spitz / Der ander der knopf / und wie du mit
den orteren arbaitten solt das vindestu alles in der großen
geschriben von end zů endt

Hie merck gar eben Das ist der text und die glos wie man
sol vechten mit dem swert gegen swert zů champff aus
vier hüten

Wo man von schaiden Swert zücken sicht von yñ paiden
So sol man stercken die schütten recht eben merckest /
Glosa merck / das ist ein ler ob ir paide die gleden
vorschossen hiet / und solt fechten mit den swerten / So
soltu vor allen sachen wissen die vier hüten mit dem
kartzen swert / Das aus soltu jm albeg starck zu dem
gesicht stechen / Sticht er denn mit dir geleich ein oder
vorsetzt / So pleib ym starck am swert mit dem ort vor
dem gesicht oder vor der prust / und merck eben ob er
waich oder hert am swert ist / Ist er er starck so treib die
stuck die gegen der sterck gehorent oder ist er waich / So
treib aber was du [crossed] zu der swech gehort als dir In
den stucken die man auss den vier

62 Recto

beállásból, amit most magyarázok el

Figyelj, ez az első beállítás harcban a fél karddal, a következő módon állj be. A bal lábad legyen elől, a kardot a jobb kezeddal a markolaton, a bal kezeddal a penge közepén fogd, és közel tartsd magadhoz, a fejed fölött, és a hegy az arca fele mutasson

Figyelj az első darabra

Ha a magas állásban vagy, és a másik az alsó állásban, és alulról szúr feléd, akkor ne védj, vagy üsd félre, hanem szólj az arcára. Vagy támadd magasan, így nem ér el lent. Vagy ha magasan szúr, az arcodra vagy bárhova, akkor hárítsd, így nem ér el a támadásaidal

Még egy darab

Figyelj, ha a magas állásban állsz, és alulról szúr, akkor szúrj be felülről a kardja, és az elől levő keze közé, és nyomd le a markolatgombot a föld fele, és csavard le

62 Recto

hüten treibt hernoch verklert wirt

Hye merck die erst hüt mit dem kurtzen swert zu champf mit Iren stucken und irer schickung / Merck das ist die erst hüt zu champf / Do schick dich also mit / Stee mit dem lincken füess vor / und halt dein swert mit der rechten hant peÿ der hanthab / und mit der lincken greif mitten in die klingen / und hald es neben deiner rechten seitten über dein haubt / und las jm den ort hangen gegen dem gesicht

Merck das erst stück

/ Wenn du stest in der oberen hüt / Stet er denn gegen dir In der underen hüt / und wil dir unden zu stechen das solt ym nicht weren noch vorsetzen sunder stich jm zu dem gesicht / Oder setz ym oben an so mag er dich unden nicht erlangen / wenn alle oberen an setzen prechen / und ledigen die underen / Oder sticht er dir oben zû / Es sey zu dem gesicht oder wo es seÿ das soltu ym weren / Dorumb das er dich oben nicht über leng mit ansetzen

Aber ein stuck

/ Merck / wenn du stet in der oberen hüt sticht er dir dann unden zû / So stich von oben nÿden durch zwischen dem swert / und seiner vorgesetzten hant / und druck den knopf zu der erden / und wind deinen

62 Verso

a hegyét a kardjának pengéjén, keresztül a kardja alá, és támadd a jobb oldalát

Még egy darab

Figyelj, amikor a magas állásban állsz, akkor szúrj ravaszán az arcára, ha félreüti a kardjával a bal kezéd előtt, és kardja hegye az arcod fele mutat, akkor a bal kezeddal ragadd meg a kardját a hegyénél, és fogd erősen, és a jobb kezeddal szúrj erősen az ágyékába, ha erősen visszahúzza a kardját, és kicsavarja a kezedből, akkor engeddd el a kardot. Ha így kinyitja az oldalát, akkor fogd meg a kardod pengéjének közepét, akkor kövesd ugyanarra az oldalra egy támadással, vagy birkózással

Ez még egy darab

Figyelj, ha a magas állásban vagy, akkor szúrj az arcára. Ha félreüti a szúrást, és kiüti a kardod hegyét a baloldaladra, akkor lépj be a jobb lábaddal a balja mögé, akkor vidd a markolatgombot a jobb válla fölött a nyaka köré, és rántsd el a jobb térdeden

Az első ellentámadás a darab ellen

Ha a markolatgombot a nyakad köré viszi

62 Verso

ort an seiner swertz klingen unden durch sein swert / und
setz ym an zu seiner rechten seitten

Aber ein stuck

/ Merck wenn du stest in der oberen hüt / So stich jm dar
aus kundlich zu dem gesicht / vor setzt er mit dem swert
föer seiner linken hant / und beleibt dir mit dem ort vor
dem gesicht und wil dir an setzen / So begreiff mit der
lincken hant seins swertz pey dem ort / und halt es vest
und stich In mit der rechten hand mit macht zu den hoden
Zuckt er denn sein swert / vast an sich und wil dir das aus
der hant rucken / So lass ym das swert urbrigen
[plötzlich] varen / So emplöst er die seitten mit dem
begreif dein swert pald wider mit der lincken hant mitten
in der klingen / und volg ym nach zu der selbigen seitten
mit an setzen oder mit ringen

Das ist aber ein stück

/ Merck wenn du stest In der oberen hüt so stich ym dar
aus zü dem gesicht / Vorsetzt er den stich und druckt dir
den ort auff dein lincke seitten / So spring mit dem
rechten fuess hinder seinen lincken / und var jm mit dem
knopf vorne über sein rechten achsel umb den hals / und
ruck yn do mit uber dein rechtzs knye

Der erst pruch wider das stuck

/ Wenn er dir mit dem knopf umb den halß vert

63 Recto

a jobb vállad fölött. Ekkor hagyd a kardod leesni, és fogj rá a jobb kezeddal a jobb kezére, és a bal kezeddal a jobb könyökénél fogd el, és lépj a bal lábaddal a jobbjaához, és törd el a kezét, vagy rántsd át a bal lábaddal

Egy ellentámadás a törés ellen

Figyelj, ha a markolatgombot a nyakad köré akarja vinni. Ekkor a bal kezeddal fogj rá a jobb könyökére, és ezzel taszítsd el magadtól, és a jobb kezeddal szúrj hátulról, a hátába.

Figyelj, egy jó ellentámadás

Figyelj, ha a markolatgombot a jobb vállad fölött a nyakad köré vitte. Ekkor nyúlj fel alulról a bal kezeddal a két keze közt, és ezzel fogd meg a jobb kezét, és tartsd szorosan, és fordulj úgy ki, hogy a jobb oldaladon legyen, és dobd el a bal csípődön.

Még egy ellentámadás

Ha a markolatgombot a nyakad köré akarja vinni. Ekkor fogj rá a bal kezeddal a kard markolatára, vagy a markolatgombra a jobbja mögött, és nyomd le a kardoddal, és támadd, ahol akarod. Vagy vidd a markolatgombot a jobb karja alá

63 Recto

uber dein rechte achsel / So lass dein swert vallen und begreiff mit der rechten hannt sein rechte / und mit der lincken fass In peÿ dem rechten elpogen / und spring mit dem lincken fuess sein rechte / und treib den armenpruch / oder ruck in über das linck pain

Ein pruch wider den prüch

/ Merck wenn er dir mit dem knopf umb den hals varen wil / So begreiff mit der lincken hant sein rechten elpogen / und stos in do mit von dir und mit der rechten stich In mit macht hinden zu dem ruck

Merck einen gûten pruch

/ Merck wenn er dir mit dem knopf uber dein rechte achsel umb den hals gefaren ist / So begreiff mit der lincken hant von unden auf zwischen seinen paiden armen / und begreiff ym do mit sein rechten arm~ und haltt fest / und wendt dich von ym umb auf dein rechten seitten / und wirff In über dein lincke hüff

Aber ein prüch

/ Wenn er dir mit dem knopf umb den hals varen wil / So begreiff mit der lincken hant hinder seiner rechten sein swert peÿ der hanthab oder pey dem knopf / und druck das undersich und setz ym mit deinem swert an wo du wild / Oder var mit ym deinem knopf under seinem rechten arm~

63 Verso

előre a jobb keze fölött, és húzd fel a kezét a markolatgombbal, és támadd meg

Még egy darab a magas állásból

Figyelj, ha az arcára szúrsz a magas állásból. Ha a bal kezével a két kezed között megfogja a kardod a penge közepénél. Ekkor vidd a markolatgombbal, a bal keze fölött vagy alatt, és csavard a jobb oldalad fele, és támadj. Figyelj, feljebb leírt darabok megmutatják, hogyan támadj a felső állásból. Amit még ezekben van, hogy támadás közben vigyázz az elől lévő lábadra.

Figyelj, ez a második állás a fél karddal, a megfelelő darabokkal, és az, hogyan használd

Ez a második állás a harcban, és a következő képpen néz ki. Tedd a bal lábad előre, és a jobb kezeddal a markolatot fogd, és a ballal a penge közepét, és a jobb oldaladon tartsd, a markolatgombbal lefele a jobb térded mellett, így a kard hegye az ellenfél arcát, vagy mellkasát nézi

Ez az első darab

Ha az alsó állásban állsz, és ő a magas állásban, és az arcodra szúr, vagy magasról támad.

63 Verso

durch vorne über sein rechte hant / und ruck ym mit dem knopf die hant undersich / und setz ym an

Aber ein stuck aus der oberen hüt

/ Merck / wenn du jm aus der oberen hüt zů dem gesicht stichst / Velt er dir denn mit der lincken hant zwischen deinen paiden henden mitten in dein swertz klingen / So var ym mit dem knopf / wie du wild unden der [crossed] oder oben über sein lincke hant / und reisz do mit auf dein rechte seitten / und setz jm an Merck / Wie du aus der oberen hüt mit dem knopf slahen solt das vindestu da hinten geschriben in dem stuck / Das da spricht / Des vorderen fuess mit slegen du hutten müest

Hie merck das ist die ander hüt mit dem kurtzen swert zu champf mit iren stucken und irer schickung

/ Das ist die ander hüt zu champf do schick dich also mit / Ste mit dem lincken fuess vor / und halt dein swert mit der rechten hant pey der hanthab / und mit der lincken greif mitten in die klingen / und halt es neben deiner rechten seitten undersich mit dem knopf gegen deinem rechten knye / und das der ort ubersich ste dem mann gegen dem gesicht / oder der prust

Das ist das erst stuck /

Wenn du stest in der nderen hüt / Stet er denn gegen dir in der oberen / und sticht dir zu dem gesicht / oder wil dir oben an

64 Recto

Ekkor szúrj az elől lévő kezére, a páncélkesztyű nyílására. Vagy helyezd be a kard hegyét a bal váll alá, a nyílásba.

A második darab

Figyelj, ha az alsó állásban vagy, és a felső állásból támad. Ekkor a bal kezeddal fogd meg a kardjának a hegyét, és a jobb kezeddal fordítsd a kardod markolatát fel a mellkasodon, és így támadd meg.

A harmadik darab

Ha az alsó állásban vagy, akkor szabadon szúrj az arcába. Ha veled egy időben szúr, akkor fogd meg a bal kezeddal a bal kezét, és a jobbal a bal könyökénél fogd el, és próbáld kéztörést

Ezt így hárítsd. Ha valaki a bal kezével elkapja a balod, akkor vidd a kardod elülső részét előre a bal keze fölé, és nyomd le vele, és támadd meg. Vagy ha lenyomod a kezét a kardoddal, akkor vidd a markolatgombot a jobb váll fölé, és dönts el a térdeden. Ez úgy hárítsd, hogy amikor a markolatgombot a jobb vállad fölé, és a nyakad köré viszi, akkor fordulj úgy, hogy a jobb oldaladra kerüljön, és vidd kifelé

64 Recto

setzen / So stich ym zu seiner vor gesetzten hant zu der plöss des tenärs / Oder setz ym den ort under sein lincks üchsen in die plöss

Das annder Stuck

/ Merck / wenn du stest in der under hüt / und er in der oberen wil er dir denn oben an setzen / So begreiff mit der lincken hannt sein swert pey dem ort / und mit der rechten wind dein swert mit dem gehültz an dein prust / und setz ym also an

Das dritt stuck

/ Merck wenn du stest in der nderen hüt / So stich ym freyleich dar aus zu dem gesicht / Sticht er denn mit dir geleich ein so begreiff sein lincke hant mit deiner lincken / und mit der rechten vass yn pey dem lincken elpogen / und treib den armenprüch

Also prich daß / Wenn dir einer begreiff dein lincke hant mit seiner lincken / So var ym mit dem voderen tail deins swertz voren über sein lincke hant / und druck do mit undersich / und setz ym an / Oder / wenn du jm sein hant mit dem swert nyder druckst / So var ym mit dem knopf uber sein rechte achsel / und wurf yn uber dein rechtz knye Das prich also / Wenn er dir mit dem knopf uber dein rechte achsel umb den hals fert / So went dich gegen ym auf dein rechte seitten / und var ym mit dem

64 Verso

a markolatgombot a jobb lába fölött a térdhajlatába, és ezzel emeld fel, és dönts magad mögé.

A negyedik darab

Figyelj, ha az alsó állásban vagy, és ő a felsőben, és ha fentről támad, akkor szúrj át az elülső keze, és kardja fölött, és nyomd a markolatgombot a föld felé, és támadj jobbról.

Az ötödik darab, az átszúrás ellen

Figyelj, ha az alsó állásból szúrsz, és ő a felsőből, keresztül a két kezed, és a kard között, és a markolatgombot a föld fele nyomja, és megkara támadni, akkor figyelj, miközben a markolatgombot nyomja lefele. Ekkor húzd ki a kardod a felső állásba, és támadd meg.

Ez a hatodik darab

Figyelj, amikor az alsó állásban állsz, akkor szabadon és erősen szúrj az arcába. Ha ugyanekkor ő is szúr, és úgy állít meg, hogy a kard hegye az arcod előtt van, és meg fog támadni, akkor menj fel a kardján a felső állásba, és támadd az arcát, és ha ő szintén felviszi a bal karját, és félre akar ütni, akkor hagyd ott, és szúrj a bal válla alá, és így mond előre

64 Verso

knopf auswendig über sein rechts pain in die knyckel /
und heb do mit vast auf / So wirfstu yn hinder dich

Das vierd stuck

/ Merck wenn du stest in der underen hüt / und er in der
oberen / wil er dir denn oben ansetzen / So stich jm über
seiner vorgesatzten hant durch / und sein swert / und
druck den knopff gegen der erden / und setz jm an zu
seiner rechten seitten

Das fünfft stuck ist ein pruch wider das durchstechen

Merck wenn du jm aus der underen hüt zustichs / Sticht
er dir denn aus der oberen hüt / durch zwischen deiner
vorgesatzten hant / und dem swert / und druck den knopf
gegen der erden / und wil dir ansetzen so merck die weil
er den knopf nyden druckt / So var auf am swert in die
öbere hüt und setz ym an

Das ist das sechst stuck

/ Wenn du stest in der underen hüt / So stich ym freyleich
dar aus starck zu dem gesicht / Sticht er denn mit dir
geleich ein / und beleibt dir mit dem ort vor dem gesicht /
und wil dir ansetzen / So var auf am swert in die ober hüt
/ und setz ym an in das gesicht / vert er denn auch auff
mit dem lincken arm~ / und wil do mit vorsetzen / So
zuck / und setz ym den ort under sein lincks vichsen /
und dring für dich

65 Recto

A hetedik darab

Figyelj, ha az alsó állásban vagy, akkor szúrj erősen az arcába. Ha félreüti, akkor hagyd ott, és kívülről szúrj az arcába, ha megint hárítja, és a kardod hegyét a bal oldaladra löki, akkor mozdulj be, és nyomd a keresztvasat a bal válla alá, és vidd az elülső részt lábai közt keresztül, és a karddal emeld fel a bal lábát erősen a térdhajlatnál a bal kezeddal, és a jobbal fönt nyomj erősen előre a keresztvassal, így elesik.

A darab ellen

Figyelj, amikor a kard elől lévő részét, leviszi a lábaid között a bal térdhajlatodhoz, és így felemeli. Ekkor ragadd meg a jobb könyökét a bal kezeddal, és nyomd el magadtól

Egy másik darab

Ha megragadtad a jobb könyökét a bal kezeddal, akkor a jobb kezeddal fogj rá a jobb alkarjára közel a kezéhez, és törd el a karját, és dönts magad elé

A nyolcadik darab

Szúrj az alsó állásból kívülről azt arcába, ha hárítja

65 Recto

Das

siarc

stuck

/ Merck / wenn du stest in der underen hüt / So stich ym starck dar aus / Innwendig zü dem gesicht / Vor setzt er so zuck durch / und stich ym aus wendig zu dem gesicht / Vor setzt er fürpas / und druckt dir den ort auf dein lincke seitten / So tritt zu ym und stos ym mit dem gehültz under sein linckes ühsen / und var ym mit dem voderen tail durch zwischen seine pain und heb mit dem swert sein linckes pain In der knyekel vast übersich auf mit der lincken hant / und mit der rechten stos jm oben mit dem gehültz vast von dir / So felt er

Also prich das stuck

/ Merck wenn er dir mit dem voderen tail seins swertz voren zwischen die pain fert In dein lincke knybel / und heb domit auf / So begreif mit der lincken hant sein rechten elpogen / und stos in do mit von dir

Das ist ein anders stuck

/ Wenn du jm mit der lincken hant sein rechten elpogen begriffen hast / So begreif mit der rechten sein rechten arm~ voren pey der hant / und treib den armen pruch / und würff in für dich

Das acht stuck

/ Stich ym aus der underen hüt auswendig zu dem gesicht / vorsetzt er den

65 Verso

a szúrást nagy erővel. Akkor a markolatgombbal nyúlj be a bal térdhajlatába, és rántsd a markolatgombot magadhoz, és a jobb oldaladat emeld fel erősen fölé, így elesik. Ezt a darabot így hárítsd, amint valaki a markolatgombját bevitte a bal lábad fölött a bal térdhajlatodba, fogj rá a bal kezére a baloddal, és a bal könyökére a jobboldal, és törd el a kezét, és dönts magad elé.

A kilencedik darab

Figyelj, amikor az alsó állásból az arcába szúrsz, és ha ő a markolatgombját a kardod alá viszi, és ki akarja ütni, vagy csavarni, akkor maradj előtte a kardod hegyével erősen, és nyomd le a jobb kezét a kardoddal, miközben át karja vinni, és támadd meg.

A tizedik darab

Figyelj, ha az alsó állásból erősen szúrsz az arcára, és kifordított bal kézzel ráfog a kardod elülső részére, akkor csavard ki a kardod hegyét a keze fölött kifelé a magas állásba, és támadd meg.

A XI-dik darab egy kard elvétel

Figyelj, amikor erősen szúrsz az arcába az alsó állásból, és ő szúr

65 Verso

stich mit sterck / So var im mit dem knopf auswendig in
sein lincke knýbel / und ruck mit dem knopf zu dir / und
leg dich mit der rechten seitten oben starck in Inn / So
velt er Das stuck prich also / Wenn du [crossed] dir einer
mit dem knopf vert aussen über dein linckes pain in die
knýbel / So begreiff mit der lincken hant sein lincke / und
mit der rechten begreiff sein lincken elpogen / und treib
den armenpruch / und wüf in für dich

Das newnt stuck

/ Merck / wenn du jm aus der nderen hût starck zu dem
gesicht / Stichst / vert er denn mit dem knophf unden
durch dein swert / und wil do mit absetzen oder reissen
so beleib mit dem ort starck für In / und druck sein rechte
hant mit dem swert nýder die weil er durch vert und setz
ÿm an

Das zehent stuck

/ Merck / wenn du jm aus der / nderenn hût starck zu
dem gesicht stichst / Velt er dir denn mit lincker
verkorter hannt voren In dem swert / So wind das swert
mit dem ort aussen über sein lincke hant in die ober hût /
und setz ÿm an

Das XI stuck ist ein swert nemen

/ Merck / wenn du ym aus der nderen hût starck zu dem
gesicht stichst / Sticht

66 Recto

ugyanekkor. Akkor fogj rá a bal kezedet kifordítva a kardja közepére, és fogd mindkettőt szorosan, és vidd a markolatgombot a kardja alatt keresztül, és húzd magadhoz a jobb oldaladra, így elveszed a kardját. Ezt így hárítsd: ha valaki a bal kezével ráfogott a kardod közepére, és alulról a markolatgombbal ki akarja csavarni, akkor figyelj, amikor a bal kezével elfogja a kardod, ekkor menj fel magas állásba, és támadd meg.

A XII-dik darab

Figyelj, amikor az alsó állásban vagy, szúrj alulról erősen a combhajlatába, és ha a balkezével megfogja a kardod, és te is az övét, akkor a bal kezeddal lökd ki a kardját, és ismét fogj rá a kardod közepére, és csavard ki a bal keze fölé a magas állásba, és támadd meg.

A XIII-dik darab

Figyelj, ha az alsó állásból szúrsz, és a bal kezével ráfog a kardodra, és te is az övére, akkor a markolatgombbal előre nyomd le a kardod a lábához

66 Recto

er denn mit dir geleich ein / So begreiff sein swert in der
mitt mit lincker vorkarter hant / und halt sÿ paide vest /
und var mit dem knopf unden durch sein swert / und rûck
do mit uber sich auff dein rechte seitten / So nÿmpstu jm
sein swert Also prich daß Wenn dir einer mit seiner
lincken hant geg [crossed] begreiff dein swert In der mitt
zu dem seinem / und wil dir das mit dem knopf unden
durch aus reissen / So merck die weil er dein swert vast
in die linck hant zû dem seinen / So var auf in die ober
hût / und setz jm an

Das XII stuck

/ Merck wenn du stest in der / underen hût / So stich ym
starck dar aus unden zû den hoden / velt er dir denn mit
der lincken hant in dein swert / und tû ym wider in das
sein / So wûrf sein swert aus der lincken hant / und
begreif das dein domit wider mitten in der klingen / und
wind den ort aussen über sein lincke hant in die ober hût /
und setz jm an

Das XIII stuck

/ Merck / wenn du jm aus den underen hûten zu stichst /
velt er dir denn mit der lincken hant in dein swert / und tû
ym wider in das sein / So wurf jm dein swert mit dem
knopf für die fuess

66 Verso

és fogj rá a bal kezére a baloddal, és a jobb kezeddal fogd meg a bal könyökét, és törd el a karját. Vagy, amikor a kardod lenyomtad a lábához, akkor a bal kezeddal fogj rá a mellkasára, és a jobb kezeddal fogd meg a bal térdhajlatát, és húzd magad felé, és a bal kezeddal nyomd fel, így elesik. És azt is tudnod kell, hogy ha az tűnik megfelelőnek, az alsó állásból is üthetsz a markolatgombbal csakúgy, mint a felsőből.

Figyelj, ez a harmadik állás a fél karddal, a megfelelő darabokkal, és az, hogyan használd

Figyelj, ez a harmadik beállítás a harcban, és így néz ki: a bal lábad tedd előre, és a jobb kezeddal fogd meg a markolatot, és ballal a penge közepét, és a bal térded fölött fogd, abba a beállításba, ami minden félreütést megtör.

Az első darab

Figyelj, amikor a bal térded fölött van a kardod. Ha a magas állásból szúr az arcodra, akkor üsd félre a szúrást a kard bal kezéd előtt levő részével, az ő jobb oldalára, és menj fel magas állásba, és támadd meg. Vagy üsd félre a szúrást a kard két kezéd közötti részével, és

66 Verso

/ und begreiff sein lincke hant mit dem lincken / und mit der rechten sein lincken elpogen / und treib den armenpruch / Oder wenn du ym dein swert fur die fuess geworfen hast / So stos yn mit der lincken hant voren an die prust und begreiff yn mit der rechten in seiner lincken knýbel und ruck in do mit zu dir / und stos mit der lincken oben oben von dir so velt er Auch soltu wissen / Das du aus der underen hût mit dem knopf auch wol slahen magst / als aus der oberen / wenn es dir eben ist -

Hie merck das ist die dritt hût mit dem kurtzen swert zu champf mit iren stucken und schickung

/ Merck in die dritt hût zu champf schick dich also / Ste mit dem lincken fuess vor / und halt dein swert mit der rechten hand pey der hanthab / und mit der lincken greiff mitten in die klingen / und leg es die twer uber dein lincks knýe in die hût dar aus prich jm seine stuck mit vorsatzung

Das erst stuck

/ Merck wenn du hast dein swert uber dein lincken knýe in die hût / Sticht er dir denn aus der oberen hût zu dem gesicht / So setz den stich ab mit dem swert für deiner lincken hant gegen seiner rechten seitten / und var auf in die ober hût / und setz im an / Oder versetz den stich zwischen deinen paiden henden in die swertz klingen / und

67 Recto

vidd a markolatgombot az elülső keze fölé, és rántsd le, és támadd meg.

Még egy darab

Figyelj, amikor a kardod a bal térded fölött van, és az arcodra szúr az ellenfeled, akkor vidd a markolatgombot alulról keresztül a kardja alatt, és ezzel üsd félre a szúrását a bal keze előtt, és támadd meg.

Még egy darab

Figyelj, amikor a bal térd fölötti állásban van a kardod, ha ekkor az arcodra szúr, akkor vidd ki a markolatgombot alulról az elülső keze mögé, és ezzel rántsd le a kezét, és támadd meg. Vagy ha túl erős és nem tudod lerántani a kezét a kardjáról, akkor csavard ki és felfele a markolatgombbal a bal keze fölött, és lökd el magadtól, és támadd meg – És tudnod kell, hogy ne a markolatgombbal üsd félre azokat a szúrásokat, amik a bal térd melletti állásból indulnak. Ezt a következő darabokban fogod megtalálni, amik rámutatnak, hogy a kard hegyével üsd félre.

Figyelj, ez a negyedik állás a fél karddal, a megfelelő darabokkal, és az, hogyan használd

67 Recto

var ym mit dein knopf über sein vor gesetzte hant / und ruck do mit undersich und setz ym an

Aber ein stuck

/ Merck / wenn du hast dein swert uber dein lincken knye in der hût / Sticht er dir denn zu dem gesicht / So var mit dem knopf unden durch sein swert / und setz ym do mit den stich ab für seiner lincken hant / und setz ym an

Aber ein Stuck

/ Merck / wenn du hast dein swert über dem lincken knye in der hût / Sticht er dir denn zu dem gesicht / So var unden durch mit dem knopf über sein swert hinder sein vor gesetzte hant / und ruck im die hant do mit under sich / und setz ym an / Oder ist er dir zû starck das du jm die hant von dem swert nicht gerucken magst / So wind den knopf von unden auff aussen über sein lincke hant / und stos yn von dir und setz ym do mit an -Auch soltu wissen / Das du die sleg mit dem knopf nicht pas vorsetzen magst / wenn aus der hût vom lincken knye / Das vindestu hernach geschriben in dem stuck / Das da spricht / Mit seinen schlahen dein ort

Hie merck das ist die vierd hût mit dem kurtzen swert zu champf mit iren stucken und iren schickung

67 Verso

Figyelj, ez a negyedik beállítás a harcban, és így néz ki: a jobb kezeddal fogd meg a markolatot, és a ballal fogd meg a penge közepét, és fogd be a jobb vállad alá, hogy keresztvas előre nézzen, és szorítsd a mellkasodnak, és hegye az ellenfél fele nézzen

Figyelj, ez egy jó lecke

Figyelj, a negyedik beállításba támadás után kerülhetsz. A következő képpen tedd, bármelyik beállásból szúrsz, és jól szúrtál, hogy a kard hegye a páncéljának feszül, akkor keresztvasat azonnal szorítsd a mellkasodnak, és így told magad előtt, és ne hagyj, hogy eljőjön a hegyedről, mert így nem tud újra ütni, vagy támadni –

Ez is egy tanítás

Figyelj, mindenki, aki az arcra, vagy torkora, vagy bal vállra, vagy a bal váll alá támad, és te támadtál, akkor figyeld meg, hogy magasabb-e, akkor így tartsd magad előtt, és várd meg, amíg a kardja föléd nem kerül, mert ekkor birkózva támadhatod meg. Vagy ha alacsonyabb, mint te, akkor hagyd a kardod lefele csúszni, amíg a jobb csípődön nem lesz, és a hegye fölfele néz, ekkor nyomd neki a teljesen a páncéljának, és így tartsd

67 Verso

/ Merck in die vierd hût zu champf schick dich also halt dein swert mit der rechten hant pey der hanthab / und mit der lincken greif mitten in die klingen / und hald es under deinem rechten uchsén / und setz das ain gehultz voren vast an die prust / und halt den ort gegen dem mann

Merck ein gute ler

/ Wiss in die vierd hût soltu chömen aus allen anderen hûten mit an setzen / Das vernÿm also / wenn du jm aus einer hût zu stichst / Ist denn sach das du ÿm recht trifftst das dein ort hast in dem harnasch / So wind als pald das gehultz an dein prust In die hût / und dring yn also vor dir hÿn / und lass ÿn von dem ort nicht abchömen / So mag er wider nicht [crossed] gestechen noch geslachen -

Das ist aber ein ler

/ Merck / alles das du an setzen wild das setz in das gesicht / oder an den hals / oder an sein lincke achsel / oder under sein lincks üchsén / und wenn du jm hast an gesetzt / so merck ist er lenger wenn du pist / So tring yn also vor dir hÿn / und wart das dein ort ubersich aufget / und ym in die ring wol gesetzt sey / Oder ist er kurtzer / wenn du so lass dein swert mit der hant under sich ab sincken pis auf dein rechte huff / und das dein ort ubersich stee / und ÿm in den harnasch wol gesetzt sey / und dring

68 Recto

magad előtt –

Ez a szöveg az összegzése a két dolognak, melyek név szerint az előtt és az után

Az előtt és az után a két dolog, ami a bölc

Glossa: figyelj, az első alapelem, amit mindenk előtt tudnod kell az, az előtt és az után, amikből a harc minden művészete ered, és figyeld meg, hogy az előtt azt jelenti, hogy mindig a másik előtt cselekedj. Legyen az szúrás, vagy ütés, hogy háritania kelljen, és ha a háritásával, vagy bárhogy a kardodra kerül, akkor ügyesen indítsd a darabodat, amint megérezhet, hogy erős vagy gyenge, mert így nem tud támadni.

Itt következik az, amit utánnak hívnak. Az után az, ellened alkalmazott darabok megtörése. Ezt úgy értsd, hogy ha előtted szúr, vagy üt, és háritanod kell, akkor figyelj, amint a háritás közben a kardok találkoznak. Ekkor keresd a következő nyílást a kard hegyével, vagy várj arra, hogy birkózhass. Így a háritásoddal megnyered az ő előttjét, a te utánoddal.

Itt következik, hogy vonulj vissza harc közben

68 Recto

ÿn also vor dir hÿn-

Das ist der text und die glos von den zwaien dingen das ain haist das vor das ander haist das nach

Vor und nach die zwaÿ dingk prüff weisleich lere mit ab sprünck / Glosa / merck das ist das du vor allen sachen solt wissen das vor / und das nach / wenn aus den zwaien dingen get alle kunst zu champf / und merck das vor das ist das du albeg solt vor chummen ee wenn er / Es sey mit dem stich oder mit dem slag so mues er dir vorsetzen / und als pald als er mit der vorsatzung / oder sünst an dein swert pindt / So treib / jnndes dein stuck behentleich / Dar nach als du prüeffst ob er waich oder hert am swert ist / So mag er zu kainem pruch nicht kumen

Hie merck was da haist das nach / Das nach das sind die prüch wider alle stuck die man auf dich treibt / Das vernÿm also / wenn er vor chümpt mit dem stich / oder slag ee wenn du das du jm vorsetzen müest / So merck als pald dein swert mit der vorsatzung klitzt an das sein / So suech / jnndes mit dem ort die nachgst plöss / oder wart der ringen / So gewingstu ym mit der vorsatzung das ist mit dem nach sein vor an

Hie merck wie man sol ab treten zu champf

68 Verso

Tudd, hogy a harcban nincs több csak egy lépés hátra, és egy lépés előre, különben pedig biztos állás. Így nem fáradsz el a páncélban, és következő képpen értsd, ha a túl nyúlna rajtad a kardjával, vagy máshogy kerülsz olyan helyzetbe, hogy nem tudsz háritani, akkor azonnal lépj hátra az elől lévő lábaddal, és várj, hogy újra támadhass, vagy lépj előre ugyanazzal a lábbal, és ragadd meg, és birkózz. Így előtte leszel a hátrálással.

Ez a szöveg az összegzése, annak hogyan kövess valakit harc közben

Minden ütést erővel kövess, ha meg akarod gyengíteni, és ha háritja, akkor hagyd ott, és szúrj miközben hátrál.

Glossa: figyelj, ha erővel akarod legyőzni, vagy el akarod érní, amikor túl messze, és távol vagy, és el akarod érní, és erővel akarsz csavarni, és a megfelelő művészettel nem állíthatnak meg, akkor rohand le követéssel, és elhúzásokkal, a következő darabban tisztává válik előtted. Figyelj erre a darabra –

Figyelj, ha erővel küzdesz, hogy elérd az ellenfeled. Ekkor tartsd a kardod egy alapállásban, és ügyesen lépj közel hozzá, és figyelj nagyon, amikor a karját magához húzza, és szúrni akar, vagy a markolatgombbal akar ütni, akkor kövesd

68 Verso

/ Wiss das zu dem champf uechten nicht mer gehoert denn
ein abtritt / und ein zu tritt / und sunst vest gestanden /
Dar umb das man nicht mued wird Inn dem harnasch /
und dar vernym also / Ist sach das er dich ueber eylt hat
das du mit dem swert / oder sunst zu kainer vorsatzung
chummen magst / So trit pald zu ruck mit dem vor
gesetzten / und wart das du jm jnndes pald wider an setzt
/ oder pegreiff mit ringen mit einem zu trit des selbing
fuess / So du vor mit ab getreten pist

Das ist der text und die glos von nach raÿsen zu champf

Volg allen treffen den starcken wiltu sy effen wert er so
zueck stich wert er Ia zu ym ruck / Glosa / merck / wiltu
die starcken effen oder tewschen die do weit / und lanck
uechten / und mit sterck ir dingk wellen ueber winden /
und von rechten kunsten nicht halden / die selbigen soltu
uber eylen mit nach raÿsen / und mit durch zucken / als
dir yn dem naegsten stuck vor kler wirt Hie merck das
stuck -

/ Merck / wenn du cheempfen solt deucht dich denn das
dir dein kempfer zu starck wer / So halt dein swert in
einer huet / und trit do mit kunleich zu jm / und merck gar
eben wenn er sein swert an sich zeucht / und wil stechen /
oder slachen mit dem knopf In dem so volg

69 Recto

gyorsan, és rohand le a kard hegyével és támadd meg, és ha szúrásra, vagy ütésre mozdul, ha felfigyel a támadásra, és messze maga előtt kiüti a kardjával, úgy hogy a kardod hegye hozzád közel megy ki oldalra, akkor húzd vissza, és szúrj a másik oldalról. És ha másodszor is hárít, akkor megint húzd vissza, és folytasd mindaddig, amíg hárítani tudja, és gyorsan húzd vissza, vagy rohand le, ahogy csak tudod. Ha nem találsz jól a támadásoddal, akkor kezdj birkózni. Tudd, hogy ez a jó művészet azok ellen, akik hosszan és távol hárítanak, és a kardra támadnak, és nem a test nyílásaira.

Ez a szöveg az összegzése annak, hogyan távolodj a kardtól, ha valaki elfogta, és ezzel kényszerít

Ha erősen megragad, akkor szúrj az arcába

Glossa: figyelj, ha elfogott téged és te is őt, és erővel akar legyőzni, akkor a kardján fogd meg a bal kezét az ujjainál fogva a bal kezeddal és fogd szorosán, és a jobb kezeddal szúrj fel a karddal az elülső keze és a kardja között, és nyomd le a markolatgombot, és irányítsd a kard hegyét a jobb oldalra

69 Recto

ÿm pald nach / und über eyl yn mit dem ort und setz ym
an ee wenn er den stich oder den slag verpringt / wirt er
denn des ansetzens gewar / und vert weit für mit dem
swert / und vorsetzt das sein ort neben dir beseitt aus get /
So zuck durch / und stich ÿm zu der anderen seitten /
Wert er das zu dem anderen mal / So zuck aber durch /
und das thûe als oft als oft er vorsetzt / und ruck oder eyl
do mit pald zu / jm durch des willen ob du ym nicht recht
getroffen hiettest mit dem ansetzen / Das du in denn
magst begreiffen mit ringen / Wiss das ist die kunst wider
alle die vechter die do lanck / und weit vorsetzen / und
vechtent zu dem swert / und nicht zu den plössen des
leibez

Das ist der text und die glos wie du dich solt abledigen
vom swert wenn man dir do mit hat an gesetzt und dich
do mit tringt

Greift er auch sterck an das schiessen gesigt ÿm an /
Glosa merck das ist / wenn er dir hat an gesetzt / und du
ÿm wider / wil er dich denn mit sterck uber dringen / So
begreiff sein lincke hant mit deiner lincken auff seiner
swertzklingen peÿ dem fingeren / und halt sy do mit vest
/ und stich mit der rechten hant mit dem swert oben durch
zwischen seiner vorgesatzten hant / und seinem swert /
und druck den knopf nÿder / und setz ÿm den ort gegen
seiner rechten seitten

69 Verso

az arcába, és a balkezeddal törd el balját a kardod pengéjén.

Egy másik. Vagy szúrj mindkét kézzel a kardja, és az elől lévő keze közé, és nyomd a markolatgombot a föld fele, és csavard jobb oldalra a kard hegyét a kardján, és támadd meg.

Még egy szabadulás. Ha elfogott téged, és erővel nyom, akkor szúrj alulról arra tenyerébe, amivel a kardjának a közepét fogja. Vagy ha megcsavart a kezét, akkor szúrj rá fentről lefele, és amikor a szúrás talált, akkor menj előre és vidd körbe

Egy másik. Vagy szúrj a karjára kívülről, a kesztyűjére, arra, amellyikkel a kard közepét fogja, és amikor a szúrás talált, akkor fordulj körbe kezével, így is megnyerheted az oldalát, és más nagy előnyöket.

Még egy szabadulás. Figyelj, ha a bal válladra támad, és te is az övére, akkor a bal lábaddal lépj hátra, és a bal oldalad fordítsd el tőle, és emeld fel a kardod hegyét, így téveszteni fog. Vagy ha jobb vállad támadta meg, és te is az övét, akkor a jobb lábaddal lépj hátra, és emeld fel a kardod hegyét, így téveszteni fog

Még egy szabadulás. Figyelj, ha a bal válladra támad és te is az övére. Akkor csavard a markolatgombod magad elé, a mellkasodra, és így nyomd magad előtt, ekkor túlnyúltál rajta.

69 Verso

/ In sein gesicht / und prich ym mit deiner lincken hant
sein lincke uber dein swertz klingen

Ein annderß / Oder stich ym mit paiden henden oben
durch zwischen dem swert / und seiner vorgesatzten hant
/ und druck den knopf gegen der erden / und wind den ort
an seinem swert gegen seiner rechten seitten / und setz
ym an

Aber ein losung / Wenn er dir hat an gesetzt / und dringt /
So stich yn under in den tenär der hant do er sein swert in
der mitt pey heldet / Oder hat er die hant umb gewäntt so
stich yn dar ein von oben nyder / und wenn der stich hafft
/ So fur In do mit zu dem kraiss

Ein anders / Oder stich yn außwendig des armes / do er
das swert in der mitt pey heltt hinden in den hantschuech
/ und wenn der stich hafft / So lauf mit der hant fur dich
zu dem kraiss / do mit gewingstu ym auch die seitt an /
und andere grosse vortail

Aber ein losung / Merck hat er dir an gesetzt an dein
lincke achsel / und du jm wider an die sein / So tritt zu
ruck mit dem lincken fuess / und wendt dein lincke seitt
auch von ym / So hafft dein ort / und der sein nicht /
Oder hat er dir gesatzet an dein rechte achsel / und du jm
wider an die sein / So trit zu ruck mit dem rechten fuess
so hafft aber dein ort / und der sein nicht

Aber ein losung / Merck wenn er dir hat gesetzt an dein
lincke achsel / und du ym wider an die sein / So ruck
deinen knopf voren an dein prust / und dring also für dich
/ So hastu yn uber lengt

70 Recto

Ez a szöveg az összegzése a markolatgombbal való ütések háritásának

Ha az ütő hegygel támad, akkor erő nélkül háritsd. Tanulj meg mindkét kézzel a szemébe szúrni

Glossa: figyelj, az ütő hegy a markolatgomb. Ha előtted támad vele, és nagy ütésekkel lerohan, akkor minden erőt ügyesen hárits a kardoddal, és háritás után mindig csavarj, vagy szúrj mindkét kézzel az arcába, és csavarj a markolatgombbal, ahogy a következő darabokban tisztázva lesz előtted.

Ez az első háritás a markolatgombbal való ütésnek. Figyelj, ha valaki erős a markolatgombbal akar ütni, akkor állj ellen neki, és kardod a bal térd fölötti állásban legyen. Ha a markolatgombbal üt a jobb válla fölül a fejedre. Akkor a kardod bal kezéd előtt lévő részével üsd félre bal oldaladról a jobb oldalára, és vidd fel magas állásba, és szúrj az arcába. Vagy ha a markolatgombbal a bal oldaláról üt magasan a fejedre, akkor a kardod bal kezéd előtt lévő részével üsd félre

70 Recto

Das ist der text und die glos der vorsatzung wider die sleg mit dem knopf

Mit seinem slachenden ort Schützt er sich Triff ane vorcht Mit paiden hendenn den ort zů den augen lere wenden

/ Glosa merck daß slahent ort das ist der knopf / Ob er sich für dir do mit wil beschutzen / und dich uberlauffen mit grossen schleglen die soltu ym an alle vorcht kundleich mit dem swert vorsetzen / und in der vorsatzung den ort mit paiden henden albeg in das gesicht wenden oder stos / und reis mit dem knopf als dir hernach vorklert wirt In den nagsten stucken

Das ist die erst vorsatzung wider die sleg mit dem knopf / Merck ist einer starck / und maint er woll dich mit dem knopf nyder slahen / So stee gegen / jm / und halt dein swert uber dein lincken knye in der hût / Slecht er dir denn mit dem knopf von seiner rechten achsel oben ein zů dem haubt / So streich ym den slagk ab mit dem swert für deiner lincken hant von deiner lincken seitten gegen seiner rechten / und var auf in die ober hût / und setz ym den ort in das gesicht / Oder slecht er dir mit dem knopf von seiner lincken seitten oben ein zů dem haubt / So streich ym den slagck ab mit dem swert für deiner lincken hant von

70 Verso

a jobb oldaladról a bal oldalára és támadd meg.

Még egy félreütés

Figyelj, amikor a kardod a bal térd fölötti állásban van. Ha ekkor magasról erőset üt a markolatgombbal, akkor ügyesen lépj hozzá, és védj az ütést a kardod kezeid közötti részével, és vidd fel a magas állásba, és támadd meg. Vagy vidd a markolatgombot az elől lévő keze fölé, és rántsd magadhoz és támadd meg.

Figyelj, egy háritás, és egy kard elvétel

Figyelj, amikor a kardod a bal térd fölötti állásban van, és az ellenfeled nem erős, és a markolatgombbal üt a fejedre, akkor védj az ütést a kardod közepén, és vidd ki a kardod kardja fölött, a markolat mögött, és csavard lefele a jobb oldaladra. Így elveszed a kardját, és támadd meg.

Figyelj, még egy háritás és egy kard elvétel

Ha a kardod

70 Verso

deiner rechten seitten gegen seiner lincken und setz ym an

Aber ein vorsatzung

/ Merck wenn du hast dein swert über dem linckem knye in der hüt / Ist er denn nicht starck und slecht dir mit dem knopf oben ein / So trit ym kundleich ein / und vach den slach zwischen deinen paiden henden mitten in dem swertz klingen / und var auf in die ober hüt und setz ym an / Oder var jm mit dem knopf über sein vorgesatzte hant / und rück yn zu dir und setz ym an

Merck ein vorsatzung und ein swert nemen

/ Merck / wenn du hast dein swert über dein lincken knye in der hüt / Ist er denn nicht starck / und slecht dir mit dem knopf zu dem haubt / So vach den slach mitten in die klingen / und var mit dem knopf aussen über sein swert nahent hinder dem gehültz / und reis do mit undersich auf dein rechte seitten / So nymstu ym sein swert / und setz ym dar zû an

Merck aber ein vorsatzung und ein swert nemen

Wenn du hat dein swert über dem

71 Recto

a bal térded fölött van, és ő markolatgombbal üt a bal térdedre, akkor csavard a markolatgombot a föld fele és kard hegyét fel, és hárítsd az ütést a kardod pengéjének közepén, és a markolatgombbal lent vidd fel a kardja fölött közel a markolatához, és húzd fel a jobb oldaladra. Így elveszed a kardját.

Még egy hárítás

Figyelj, ha a kardod a bal térd fölötti állásban van, vagy valamelyik másik állásban, és a markolatgombbal támad a lábfejed csontjaira. Ekkor fogd a kardod erősen a bal kezeddal, és dobd be a markolatgombot a jobb kezeddal az ütése ellen a bal oldalára, és lépj be mellé, és törd el a karját, vagy próbálj más birkózást.

Ez a szöveg az összegzése, annak hogyan támadj a markolatgombbal

Őrizd az elől lévő lábad az ütéseiddel.

Glossa: figyelj, mert az ütő hegy a kard markolatgombja, amivel az elől lévő végtagokra üthetsz, ez az amit

71 Recto

lincken knye in der hüt / Slecht er dir denn mit dem knopf zu deinem lincken knye / So wend deinen knopf zü der erden und den ort übersich / und vach den slach mitten in dem swertz klingen / und var mit dem knopf unden durch im oben über sein swert nahent hinder seinem gehültz und ruck übersich auf dein rechte seitten / So nÿmpstu im sein swert

Aber ein vorsatzung

/ Merck / wenn du hast dein swert über dem lincken knye oder stest sünst in einer anderen hüt / Slecht er dir denn mit dem knopf unden zü dem knöchen deines lincken fuëss / So halt dein swert fest in der lincken hant / und wirff es mit dem knopf aus der rechten hant gegen seinem slag in die erden auf dein lincke seitten / und spring do mit zü ÿm / und wart der armenpruch oder sünst ander ringen

Das ist der text und die glos wie man mit dem knopf schlahen sol

Des vorderen fuess mit slegen du huetten müest Glosa / merck der schlahent ort das ist der swertz knopff do mit soltu ÿm slahen zu seinen vorgesatzten gliden / der soltu gar

71 Verso

tervezd el jól, hogy biztosan találj vele, és az ütést a következő képpen hajtsd végre: tartsd a kardod a magas állásban, a fejed fölött, és tégy úgy, mintha az arcát akarnád szúrni, vagy támadni, vezesd a kardod a jobb kezeddél, és vidd a bal kezéd a penge közepére, hogy segítsen, és üss a markolatgombbal az elülső kezének ujjperceire, amivel a kardot tartja. Ezzel a fejre, és a könyökre, vagy a vállakra is támadhatsz, amelyiket megfelelőnek érzed.

Figyelj, ez az, ahogy a töröd használd a csatában

Most tudnod kell, hogy majdnem minden darab a páncélos vívásban törharccal vagy birkózással és véget. Először is figyelj, ha közeledsz az ellenfeled felé, ne várj, ha birkózásra kerül a sor, hanem sebesítsd meg a töröddel. Ha nem akarod, hogy megsértsen a páncélon keresztül, miközben előtte állsz, és kezéd mögöttes van, amikor elkezdesz vele birkózni, vagy eldöntöted, és mindenek előtt erős, akkor a töröddel támadj a nyílásaira

71 Verso

eben remen / das du jm die do mit recht treffest / und die
sleg soltu also zu wege pringen halt dein swert In der
oberen hüt über dem haubt / und thue als du im dar aus in
daß gesicht wöllest stechen oder an setzen mit dem las
dein swert varen aus der rechten hant / und chüm do mit
der lincken hant zu hilff mitten in die klingen / und slach
ym mit dem knopf zu dem knye seines vor gesetzten hant
do er das swert in der mitt mit heldet / Auch magstu im
zû dem haubt oder zu dem elpogen oder zu der achsel do
mit slahen / wenn es dir eben ist

Hie merck die arbaitt mit dem degen zu champff

/ Nu soltu wissen das das maisten tails alles
champffechtens in harnasch chumpt auf das letzt zû dem
degen vechten / und zû den / Ringen / Dar umb so merck
/ wenn du mit ym ein laufest / So wart anders nicht wenn
der ringen und lass deinen degen stecken in der schaiden
/ wenn du magst im do mit nicht geschaden durch den
harnasch die weil er vor dir stet / und hindert dich in der
hant / wenn du In solt vassen mit ringen oder wenn du In
geworffen hast / und sein mächtig ist pist erst so arbaitt
mit dem degen zû den plössen die

72 Recto

ahogy ezután tisztázva lesz, és most lesz tisztázva

Egy másik

Figyelj, ha birkózni kezdesz vele, és ha a hátára döntötted, akkor ess rá teljes testeddel az arcára, és az egyik fogd el a nyakát, így teljesen a tied, és nem tud jól felkelni, bármelyik kezével is nyúlna feléd, tehát szúrj a tenyerén levő nyílásba, vagy szúrj be a hónaljába. Vagy dolgozz a törrel, és nyúlj be a lemezek alá, és bármelyik izületre, ahonnan a legjobban legyőzheted

Egy másik

Figyelj, ha úgy birkózol vele, hogy a hasára döntöd, akkor gyorsan ülj rá, és a jobb kezeddal fogd meg a jobb kezét, és húzd a háta mögé, és fogd meg erősen a bal kezeddal, és a jobb kezeddal szúrj a tenyerén levő nyílásba, vagy a hónaljába. Vagy amikor esik, megfoghatod az egyik lábát, és a törőddel beszúrhatasz alulról a talpába

72 Recto

dir hernach am nagsten vorklert werden / und vorklert
sind worden-

Ein annders

/ Merck / wenn du mit ym chumpst zû / Ringen wirfestu
In denn auf den ruck / So vall ym mit dem leib uber sein
antlütz / und vass yn pey dem hals under einen armen /
So ist er vorplent / und mag dar zû nicht wol auf chömen
mit welicher hant er denn nach dir greifft so stich jm
nach zu der plös des tenärs oder stich yn under das
üchsen / Oder arbeit In mit dem degen unden zu dem
geschäpft / und zu allen gelencken wo dich deücht do du
in am pesten gewinnen magst

Ein annders

/ Merck / würffstu yn mit ringen auf den pauch / So sitz
pald auf in und begreiff mit der rechten hant sein rechte /
und zeuch die hinden auf seinen ruck / und hald die vest
mit der lincken hant / und mit der rechten stich ym in die
selbig hannt zû der ploss des täners oder zû der ploss
under den üchsen / Oder wenn er velt magstu In denn pey
einem fues begreifen / So stich yn mit dem degen unden
in die solen des selbigen fuess

73 Recto

Itt kezdődik a nagyra becsült Andres Mester művészet, akit Lignitzernek hívnak, a fél kardról, ami jó kezekben hatékony fegyver –

Technika: ragadd meg a kardot a jobb kezeddal a markolaton, és a jobbal a penge közepén, és erősen támadj az ellenfélre, hogy ütnie vagy szúrnia kelljen. Így rohand le erővel, és foglald le, és maradj közel –

Az első darab

Technika: szúrj belülről az arcába, és amikor hártja, akkor vidd ki, és kívülről szúrj az arcába, ha megint hárt, és kiüti a karod hegyét, akkor csavard körbe a markolatgombbal, és vidd a jobb válla fölé, lépj be a jobb lábaddal a bal lába mögé, és döntsd el

Az ellentámadás

Technika: ha valaki ezt teszi veled, és a markolatgombot a nyakad felé viszi. Akkor vidd fel a bal kezéd a kezei közt, és ragadd meg a jobb karját, és vidd a jobb oldaladra, és dobd át a csípődön.

Még egy ellentámadás az első darab ellen

73 Recto

Hie hebt sich an Maister Andres kunst genant der Lignitzer dem got genadig sey Das kurtz swert zw gewappenter hant zu geleichter ritterlicher were

Item nÿm das swert mit der rechten hant peÿ dem pint / und mit der lincken greif mitten in die klingen / und gee vast in man / So mues er stechen oder slahen / Doch kum vor pis rasch greif förcklich und pleib nahent -

Das erst stuck

Item stich ym inwendig zw seine~ gesicht wert er dir das / So var durch und setz ym außwendig in sein gesicht / wert er dir das fürpas / und streicht dir den ort also ab so wind mit deinem knopf ym uber sein rechte achsel / und spring mit dem rechten pain hinder sein lincks / und wirf yn vber ruck -

Der wider pruch

Item wer dir das tut und hat dir den knopf an den hals geworfen / So var mit der lincken hant von vnden auf zwischen seinen paiden arm~ / und begreif yn pey seine~ rechten arm~ / und swing dich deñ von ym auf dein rechte seitten / und würff In "vber die hüf -

Aber ein pruch auf das erst stuck

73 Verso

Technika: ha a markolatgombot a nyakad felé nyomja, akkor nyúlj ki a bal kezeddal, és fogd meg a markolatot a jobb keze mögött, és vidd le a markolatgombot, és támadd a kardoddal, ahol csak akarod.

Egy ellentámadás az ellentámadás ellen

Technika: ha megmarkolta a markolatgombod. Akkor kívülről csavard felfele a markolatgombot a bal keze köré, és lépj ki a jobb lábaddal, és szúrd a kardod a bal kezébe –

A második darab

Technika: szúrd arcon, mint az első darabban, és kövesse a második, úgy mintha belülről akarnál szúrni, de vidd ki és szúrj onnan, és ha háritotta, akkor lépj be a bal lába mögé, a jobb lábaddal, és nyomd a bal hónalja alá a keresztvasad, és nyomd egy kicsit fel, így elesik –

Az ellentámadás

Technika: ha valaki ezt teszi veled, akkor lépj magad mögé a bal lábaddal, és fogd meg a szúrás a pengéddel a két kezéd közt, és lenről felfele csavard a markolatgombot a két keze közt

73 Verso

Item wenn er dir den knopf vmb den hals wil werfen / So greiff mit der linckñ hant von dir / und greiff hinder sein recht hand an das pint vnd nym den knopf / und zeuch den vndersich / vnd setz ym mit deinem swert an wo du wild

Ein pruch da wider den pruch

Item wenn er dir knopf begriffen hat / So wind mit deinem knopf von vnden auf auswendig vmb sein lincke hant / vnd schreit mit deinem rechten pain für dich / vnd stos yn mit deiner klingen an sein lincken arm~ -

Das ander stuck

Item stich ym aber den ersten stich zw seinem gesicht / vnd thue zw dem anderñ mal als du ym aber Inwendig zw seinem gesicht wöllest stechen / jnndes var durch / und setz ym auswendig zw seinem gesicht an wenn er dir das wert / So schreit mit deinem rechten pain hinder sein links / vnd stoss im mit dem gehültz in sein lincke vchsen / vnd stos ein wenig vber sich so vellt er -

Der wider pruch

Item wer dir das tut / So schreit mit deinem lincken pain hinder dich / und vach den stos zwischen dein paide hende in die klingen / und wind mit dem knopf von vnden auf zwischen sein paide

74 Recto

és csavard fel a markolatgombod fentről fel a bal keze fölött, és lépj be a bal lábaddal, a jobbjá mögé, és szúrd be az egész kardot a nyaka köré, így tied a háta –

Egy másik ellentámadás ez ellen

Technika: amint valaki beviszi az egész kardját a nyakad köré, akkor tartsd ugyanott a jobb lábad, és engedd el a kardod markolatát, és a jobb kezeddel fogj rá a hátára, és a közepénél fogva húzd meg, így eldobhatod –

A harmadik darab

Technika: szúrj az arcába bentről, és vidd ki a másik szúrását, és szúrd arcon kívülről, de hártja, akkor lépj be a két lába közé a bal lábaddal, és kívülről nyúlj át a lábán a markolatgomboddal a térdizületére, és szorítsd neki erősen a bal válladat, és emelkedj fel, és nyomd a bal oldalát –

Ellentámadás ez ellen

Technika: ha le akarja vinni a markolatgombot a térdizületed mögé, akkor ragadd meg a bal kezeddel a bal karját, a keze mögött, és fogj rá a jobb

74 Recto

arm~ / vnd wind mit deine~ knopf von vnden auf vber
sein lincke hant / vnd spring mit deine~ lincken pain
hinder sein rechtz / vnd stos ym paide swert vber sein
hals / So hastu ym dem ruck an gewonnen -

Ein wider pruch wider den

Item wer dir paide swert über den hals wil stossen / So
stee freyleich still mit deinem rechten pain / vnd lass dein
swert faren peÿ dem pind / und greif mit deinem rechten
arm hinden vmn seinen ruck / vnd zuck yn peÿ der mitt /
So wurfstu in an zweifel. -

Das dritt stuck

Item stich ym aber Inwendig zu seinem gesicht / vnd var
in dem anderñ stich durch / vnd stich ym auswendig zw
dem gesicht / wert er dir das aber / So schreit mit dem
lincken pain zwischen seine paide / und greif mit deinem
knopff aussen über sein lincks pain in sein knÿepüg / vnd
leg dich mit der lincken achsel oben fast in yñ / vnd heb
vnden fast auf / vnd druck auf sein lincke seitten -

Der widerpruch

Item wer dir mit dem chnopf wil varen in die knÿepüg
dem greif mit deiner lincken hant hinder sein lincke hant
peÿ dem arm / vnd greif mit dein rechtñ

74 Verso

kezdeddel lentről felfele a könyökére, hogy az ujjaid felfele nézzenek, és dönts az arcára –

A negyedik darab

Technika: amikor belülről szúrsz az arcára, és ő ugyanezt teszi, akkor üss a kardlapjára, fogj rá a kard pengéjére, és szúrd meg a bal hónalján. Ha háritja, és megragadja a kardod, mint te az övét, akkor csavard meg, ahogy előbb leírtam –

Az első rántás

Technika: szúrj bentről az arcába, ha háritja, és félreüti a szúrásod, akkor csavard meg a markolatgombot lentről fel, a bal oldaladon, és fel, a kardja fölé, a két keze között, és csavard erősen magadhoz. Így lecsavarod a bal kezét a pengéjéről, ezután szúr a testét, de ha túl erős, és nem tudod levenni a kezét a kardjáról, akkor vidd fel a markolatgombot lentről fel, a jobb oldaladon, a bal keze fölött, és szúrd a pengét a bal oldala felé –

A második rántás

Technika: szúrj bentről

74 Verso

hant von vnden auf ym an den elpogen / vnd das dein
vinger oben ste / vnd würf yn auf das maul -

Das viert stuck

Item wenn du jm Inwendig zw dem gesicht stichest / vnd
er dir wider / So sl[ac]h eben auf sein swert / vnd begreiff
sein swert peÿ der Klingen in die hant vnd setz im den ort
an vnder sein lincke vhsen / Wert er dir das / vnd
begreiff dir Dein swert auch als dw das sein hast / So
arbeit aus einem reissen als geschriben stet aus
wellichem du wils -

The fourth play

Das erst reissen

Item strich ym Inwendig zw dem gesicht / Wert er dir das
/ vnd setzt dir den stich ab / So wind mit deine~ Knopf
von vnden auf auf dein lincke seittñ / vnd oben vber sein
swerts klingen zwischen sein paide hend / vnd reis vast
an dich / So reistu im sein lincke hant von der klingen /
So stich ym denn zw dem gemächt / Ist er dir zw starck
das dw jm die hant von dem swert nicht gereissen magst /
So wind mit deinem knopf aber von vnden auf dein
rechte seittñ vber sein lincke hant / vnd stos im mit der
Klingen in sein lincke seitten von dir -

Das ander reÿssen

Item stich ym Inwendig zu seinem

75 Recto

az arcára, de csavard felfele a markolatgombot a bal oldaladról a pengéje fölé a két keze közt, és rántsd magad fele, ezután szúrd a testét, ha hárítja, és a kardoddal küzd, és úgy teszi, hogy mindkét penge lekötésben van, akkor vidd a markolatgombod a jobb oldala fele, és lépj a jobb lábaddal a bal lába mögé, és fogd a hátát, és emeld át rajta, hogy az ujjaid a magasan a föld fölött legyenek, és rúgj a jobb lábaddal kívülről a jobb bokájába, és dönts a jobb oldalára –

A harmadik rántás

Technika: csináld azt, amint fent leírtam, és amikor mindkét kard lekötésben van, akkor nyomd be a feje mellé a feje mellett, a jobb oldalán, és lépj a jobb lábaddal a balja mögé, és a jobb kezeddal ragadd meg a bal elülső fauld-ját, és a bal kezeddal alulról fogj rá a beborjára, és húzd le magadhoz, majd lökd el magadtól, így a hátára esik

Ellentámadás ez ellen

Technika: ha valaki alulról akarja megfogni a beborod, és

75 Recto

gesicht / vnd wind aber mit dem knopf auff dein lincke seitten von vnden auf uber sein klingen zwischen seiner hant reÿs aber vast an dich / vnd stich ÿm aber zu seinem gemäch / wert er dir das vnd vecht dir das swert / vnd dw das sein das paide swert gefangen sein / So würff dein swert mit dem knopf ÿm in sein rechte seitten / vnd spring mit deinem rechten pain hinder sein lincks / vnd nÿm den ruck / vnd heb im deñ eines zwerchen fingers hoch von der erden / und slach in mit deinem recht fuess auswenig an sein rechten enckel / vnd wirff in auf sein rechte seitten -

Das dritt reÿssen

Item thue ÿm gleich als oben geschriben stet / vnd ob paide swert gefangen wärent / So würf ÿm aber den knopf in sein rechte seitten / vnd spring mit dem rechten pain hinder sein lincks / vnd greiff in mit deiner rechten hant ÿn peÿ seine lincken arspacken / vnd greiff mit deiner lincken hant von vnden auf ÿm an seinen kinpacken / vnd zeuch vnden an dich / vnd stos oben von dir / So felt er an den ruck

Der widerpruch

Item wer dir mit der lincken hannt vert vnder den kinpacken / vnd dich

75 Verso

és a bal első fauldod megfogta a jobb kezével, és a hátadra akar dönteni, akkor a bal kezeddal nyúlj felülről a bal kezére, és fogd meg az ujjait, és nyomd félre a kezét a bal oldaladra, és a jobb kezeddal nyúlj rá a bal könyökére, és dönts el.

A negyedik rántás

Technika: ezt akkor használd, ha mindkét kard le van kötve. Ekkor nyomd fel a markolatgombod a jobb oldala fele, és lépj a jobb lábaddal a bal lába mögé, és fogd meg a bal kezeddal a bal keze alatt, a karján, és a jobb kezeddal ragadd meg a könyökét, és dönts el –

Az ötödik rántás

Technika: ha elfogta a kardod, és te is az övét. Ekkor menj át mindkét kardon a bal oldalára, és csavard kifelé a kardját, így el kell, hogy engedje a tied, ha fogja a kardját, és hagyja a tiedet, akkor szúrj a testére. Ha hárítja, és megfogja a kardod, a bal kezével, akkor szúrj alulra, a kardján keresztül, a jobb keze fölött a mellkasára, így kiütheted a kardját

75 Verso

mit seiner rechten hant peÿ dem lincken arspacken hat /
vnd wil dich vber ruck werffen / So greif mit deiner
lincken hant ÿm auf sein lincke / vnd begreif ÿn peÿ den
fingern / vnd prich im die hant auf dein lincke seitten /
vnd var mit deiner rechtñ hant an sein lincken elpogen /
vnd nÿm im das gewicht.

Das vierd reÿssen

Item ist das aber paider swert gefangen sein / So wüf ÿm
aber Deinen knopf in sein rechte seitten / vnd spring jm
mit dem rechten pain hinder sein lincks / vnd begreif in
mit deiner lincken hant hinder seiner lincken hant peÿ
dem arm / vne greif mit deiner rechten hant in peÿ
seinem elpogen vnd nÿm das gewicht -

Das fünfft reÿssen

Item / wenn er dir dein swert gefangen hat / vnd du das
sein / So gee durch paidew swert auf dein lincke seittñ /
So windestu ÿm sein swert aus das er dir das lassen mues
/ Helt er denn sein swert vnd lest dir das dein / So thue
als dw In zw dem gemächt wollest stechen / wert er dir
das / vnd greift mit seiner lincken hant nach dem swert /
So stich vnden durch sein swert auf sein rechte seitten
ÿm vber sein rechten arm~ an sein prust so prichstu ÿm
sein swert

76 Recto

a kezéből, és lödd ki a kardod hegyel felé, és magas állásból támadj rá –

Az ellentámadás

Technika: ha valaki ezt teszi veled, és át fog nyúlni mindkét kardon feléd, akkor nyomd mindkettőt a nyakának úgy, mint az ollót

Egy ellentámadás az ellentámadás ellen

Technika: Ha az ollót használja, akkor a lekötésben nyúlj fel alulról a jobb kezeddal, a jobb keze mögött, hogy a körmeid felfele nézzenek, és erősen lökd el a kardod magadtól balra, és fordítsd a bal oldaladra, és fordítsd ki a markolatgombod a jobb keze fölé, és üsd ahol akarod a markolatgombbal és a keresztvassal –

A hatodik rántás

Technika: ha mindkét kard lekötésben van, akkord nyomd ki erősen a markolatgombot a jobb oldaladra, és fel körbe a bal oldalán, és lépj a jobb lábaddal a bal lába mögé, és nyúlj fel a bal kezeddal alulról a jobb hónaljára, és emeld fel a kardját, így eldobod a jobb oldaladra, ami a legjobb, és az utolsó rántás.

76 Recto

aus seiner Hant / So würf sein swert mit dem ort gegen
ÿm / vnd mit deine~ swert fall in die ober hut -

Der widerpruch

Item wer dir das thuet / vnd dir durch paidew swert
lauffen wil / So stos ÿm paide swert über den hals / vnd
mach die scher -

Ain widerpruch wider den pruch

Item / wenn er dir die scher hat gemacht / so greif mit
deiner rechten hant von vnden auf hinder sein rechte in
das pindt das dein negel an den fingerñ vbersich sten vnd
würf denn dein swert vast von dir auf dein lincke seitten /
vnd ker dich gegen ÿm auch auf dein lincke seittñ vnd
wind mit seinem knopf aussen vber sein rechte hant / vnd
slach ÿn mit dem knopf vnd mit dem gehültz wo dw hÿn
wild -

Das sechst reissen

Item / wenn die swert paide gefangen sein / so würf den
chnopf vast von dir auf dein rechte seitten / vnd ÿm auf
sein lincke seitten vnd spring mit deinem rechten pain
hinder sein linckes / vnd greif mit deiner rechten hannt
von vnden auf in sein rechte vchsen / vnd heb mit seine~
swert vber sich / So wirfstu in auf dein rechte seitten das
ist das pest / vnd das letzt vnder den reÿssen

76 Verso

Ez is egy darab

Ha a tested fele tör, akkor először te is szúrd a testét. A második szúrás, egy szúrás fentről le, a bal kezére, a karjai közt, és letről vidd fel a markolatgombot a jobb oldalára, lépj a bal lábaddal a bal lába mögé, és dobd el a combodon –

Egy ellentámadás

Technika: ha valaki ezt teszi veled, akkor hagyd, hogy a kardod lecsússzon a pengéjéről, és a bal kezével ragadd meg a felülről a válla mögött, és fogd meg a kardod mégegyszer a pengéjénél fogva, és húzd közel magadhoz, és lökd el magadtól a jobb oldaladra –

Egy másik darab

Technika: ha magasan dolgozik, és arcon szúr, akkor szúrj alulról föl a két keze közt, és a bal válla fölött, és fogd meg a bal kezével a bal keze mögött, és nyomd neki a kardod markolatát a bal válladnak, és a jobb kezével fogj rá erősen a bal könyökére fentről le, és dönts el, és így a kard a bal keze alatt, és a te két kezed között marad –

Egy másik darab

76 Verso

Das ist aber ein stuck

Item bricht er dir zw dem gemächt / So stich im auch zw dem gemächt einen stich / Den anderñ stich / Stich von oben nyder vber sein lincke hant zwischen seim paiden arm~ / vnd wind mit dem knopf von vnden auf in sein rechte seitten schreit mit deine~ rechten pain hinder sein links / vnd würf In vber dein ???ch -

Der widerpruch

Item / wer dir das tut so lass dein swert gen gen peÿ der klingen / vnd greif mit deiner lincken hant hinden vber sein schulter / vnd begreif dein swert wieder peÿ der klingen / vnd druck yn vast zu dir / vnd swing dich von jm auf dein rechte seittñ -

Aber ein stuck

Item arbeit er mit dir hoch / vnd sticht dir zw dem gesicht / So stich von vnden auf zwischen seinen paiden armen / vnd vber sein lincke achsel begreiff yn mit deiner lincken hant hinder seiner linckñ / vnd würf dein swert mit dem pint auf dein lincke achsel / vnd greif mit deiner rechten in sein lincken elpogen stos vast von vnden auf / vnd nÿm ÿm das gewicht / so pleibt das swert vnder seinem lincken arm~ zwischen ewer paider -

Aber ein stuck

77 Recto

Technika: ha magasan dolgozik, akkor szúrj fel mindkét keze közt, és hagyd, hogy a bal kezed elhagyja pengét, és nyúlj át a kardja gyenge része fölött, és fogj rá a pengédre újra, és nyomd fel mindkét kardot a nyaka fölé, a háta mögé, mindkét térdhajlatára, és rántsd le magad alá, és a fejeddel lökd meg, így a hátára esik –

Egy ellentámadás ez ellen

Technika: ha valaki ezt teszi ellened, és a két kardot a nyakad fölé nyomja, akkor nyúlj át a háta mögött a jobb kezeddal a bal oldalára, és lépj a jobb lábaddal a bal lába elé, és dobd át a csípődön. Ez mindkét oldalra működik –

Még egy darab

Technika: szúrj bentőr az arácba, ezután a bal kezeddal szorítsd rá a pengéjére a te pengédet, és csavarj a markolatgombbal alulról a jobb keze mögött, és erősen emeld meg, és rántsd át a jobb oldaladra, a kardját a jobb kezednek szorítva. Ez egy kard elvétel –

Még egy darab

77 Recto

Item arbeit er aber hoch mit dir / So stich aber vnden auf zwischen sein paidñ arm / vnd lass dein lincke hant varñ von der clingen / vnd greif oben vber sein swert vasch / vnd begreif dein swert wider pey der clingen vnd stos ym paide swert denn vber Den hals hinden vber seinen rucken gar obhin in sein paide knyepüg / vnd reis vast vnden an dich / vnd mit dem haubt stos oben vast von dir so würfstu In auf den ruck -

Ein pruch da wider

Item / wer dir das tut / vnd wil dir paide swert über den hals stosen / So var mit deiner rechten hant In sein lincke seittñ vber seinen ruck / vnd schreit mit deine~ rechten pain vorñ für sein lincks pain / vnd würf in vber die hüff / Der pruch get zw paiden seitten -

Aber ein stuck

Item stich ym Inwendig zw dem gesicht / vnd begreif denn sein swert pey der clingen zw deinem swert in dein lincke hant / vnd wind mit dem knopf von vnden auf hinder sein rechte hant / vnd heb denn vast vber sich / vnd reyss denn auf dein rechte seitten / So pleibt dir sein swert auf deinem rechtñ arm / Das ist das swert nemen --

Aber ein stuck

77 Verso

Technika: amikor rárontasz, akkor kívülről szúrj az arcára, és a bal kezeddal ragadd meg a pengéjét a kezei közt, és hagyd leesni a sajátod, és a jobb kezeddal fogd meg a bal keze mögött, szintén a pengén, és a jobb kezeddal rántsd a jobb oldalad fele, és a bal kezeddal fogj át a markolatára a két keze között és körbe a jobb keze alatt, és rántsd fel a markolatgombot lentről, a két keze között, így elveheted a kardját –

Egy ellentámadás ez ellen

Technika: ha valaki ezt teszi veled, és elveszi a kardod, és kifordítja. Akkor fogj a jobb kezeddal a jobb keze mögé, és a bal kezeddal a jobb könyöke mögé, és a hátán is van –

Még egy darab

Technika: amikor mindkettőn egy kardért harcoltok. Akkor igyekezz, hogy a bal kezéd a jobb keze mögé a markolatra kerüljön, és a jobb kezéd a két keze közé, a pengéjére, ekkor a bal kezeddal fogj rá a jobb keze mögé, és nyúlj föl jobb kezeddal a jobb keze mögé, és lépj a jobb lábaddal a balja mögé

77 Verso

Item / wenn du ym ein laufst so stich ym auswendig zw dem gesicht / vnd greif mit deiner lincken hant jm zwischen sein paide hende in sein swertz klingen / vnd lass denn dein swert fallen / vnd greif mit deiner rechten hant hinder seine lincke auch in sein swerts clingen / vnd druck mit deiner rechten hant sein swert vast zw dir in dein rechte seitten / So greif denn mit deiner lincken hant von oben nyder zwyschen seiner paider arm~ ym hinder sein rechte hant in sein pint / vnd widn denn mit seinem chnopf von vnden auf zwischen sein paide arm~ so nymstu jm sein swert -

Ein wider pruch

Item wer dir das tut / vnd dir das swert nemen / vnd auswinden wil / So greif mit deiner rechten hant hinder sein rechte / vnd mit deiner lincken hinder sein rechten elpogen / So gewingstu ym den ruck an -

Aber ein stuck

Item wenn ir paide umb ein swert kriegt / So tracht das dw hast dein lincke hant hinder seiner rechten in seinem pint / vnd dein rechte hant zwyschen seiner peiden hendt in seiner swertz Klingen / So begreif in denn mit deiner lincken hant hinder seinem rechten / vnd greif denn mit deiner rechten von vnden auf vnder sein rechte arm~ / vnd schreit mit deinem rechten pain hinder sein lincks

78 Recto

ha maga mögé húzza a lábát, akkor lépj a két lába közé, és nyomd a karját a bal oldalára a bal kezeddal, és a jobb karoddal nyúlj rá a jobb kezére, és egy picit felfele a jobb oldaladon, így elesik –

Itt kezdődik a kalapácsütés

Az első kalapácsütés: lépj közel hozzá, és tegyél úgy, mintha arcon akarnád szúrni, de a jobb kezeddal engedd el a markolatot, és ez által segítsen a balnak a kard pengéjén, és üsd a markolargombbal, a keresztvassal, vagy a markolattal a fejét –

Egy ellentámadás ez ellen

Technika: ha a fejedre támad, akkor blokkold a támadását a kezeid közt, és csavard a markolatgombod a bal oldaladra, a keresztvasa fölött, és rántsd közel magadhoz, ezzel kirántva a kardját a kezéből –

A második kalapácsütés

Technika: szúrj az arcára bentről, de engedd el a kardod

78 Recto

Rucht er das pain hindersich / So schreit zwischen seine
paide pain / vnd stos ym dann sein arm~ mit der lincken
hant von dir auf dein lincke seitten / vnd zeuch jm mit
der rechten hant sein rechten arm~ vast an dich / vnd ein
wenig vber sich auf dein rechte seitten so fellt er -

Hye heben sich an die mortschleg

Der erst mortschlag: trit vast In in / vnd tue sam dw im
Inwendig zu dem gesicht wellest stechen / vnd lass denn
dein rechte hant varen vonn deinem pint / vnd kum domit
deiner lincken hant zw hilff in der swertz klingen / vnd
slach in mit dem knopf oder mit dem gehultz / oder mit
dem pint zu seine~ haubt -

Ein pruch do wider

Item wer dir zw dem kopff slecht / so vach den slack
zwischen deine~ paiden henden in dein swertz clingen /
vnd wind mit dem knopf auf dein lincke seitten vber sein
gehultz / vnd ruck vast an dich / So zeuchstu im das
swert aus seinen henden -

Der ander mortschlagk

Item stich ym aber Inwendig zw dem gesicht / vnd lass
aber dein swert varñ

78 Verso

Markolatát, és két kézzel fogd a pengét, és üss a markolatgombbal a bal vállára –

Egy ellentámadás ez ellen

Technika: fogd meg az ütést a pengén a két kezéd között, és csavard a markolatgombot lefele a keresztvasa fölött, és rántsd magadhoz, így elveheted a kardját, mint az előbbinél –

A harmadik kalapácsütés

A harmadik kalapácsütés a bal könyökre támad, és úgy hárítsd, mint az előző kettőt.

A negyedik kalapácsütés

Technika: tégy úgy mintha arcon akarnád szúrni, és üss a markolatgombbal a bal térdhajlatára –

Egy ellentámadás ez ellen

Ha valaki a bal térdhajlatodra támad, akkor blokkold a pengével a két kezéd között, így a markolatgobod a föld fele fog nézni, és csavard fel a jobb oldalra, és rántsd magad mögé, így elveszed a kardját

Az ötödik kalapácsütés

Technika: tegyél úgy, mintha támadni akarnád

78 Verso

mit dem pindt / vnd begreif aber dein swert mit paiden
henen peÿ der clingen / vnd slach ÿn mit dem chnopf zw
der lincken achsel -

Ein pruch da wider

Item vach den slagk zwischen dein paiden hend in die
clingen / vnd wind mit dem knopf von oben nÿder vber
sein gehultz / vnd ruck vast an dich / So nÿmpstu ÿm
aber sein swert als vor -

Der dritt mortschlagk

Den dritten mortschlagk den thue zw seinem lincken
elpoge~n / vnd den prich als dw die vorigen zwen
geprochen hast.

Der vierd mortschlagk

Item tue sam dw In zw seinem gesicht wollest stechen /
vnd slach in mit dem knopf an sein lincke knÿepug -

Der pruch da wider

Wer dur zw der lincken knÿepüg slecht / So vach den
slagk zwischen dein paide hend min dein swertz clingen /
vnd das dein knopf gegen der erden stee / vnd wind auf
dein rechte seittñ von vnden auf / vnd ruck vast
hindersich / So nÿmpstu ÿm sein swert

Der fünfft mortslagk

Item tue aber sam du ÿm wilt an setzen

79 Recto

Az arcát, és támadd a markolatgombbal alulról a bal bokáját –

Egy ellentámadás ez ellen

Technika: ha valaki a bal bokára támad, akkor hagyd, hogy a kardod a markolatgomb vezesse, hogy a markolat a föld fele nézzen, így a keresztvasaddal megfogod a támadást, és gyorsan lépj be jobb lábaddal a bal oldala mögé, így tied a háta –

A négy támadás

Gyorsan ronts rá, és támadd az arcát, vagy a torkát, vagy a mellkasát, vagy a jobb hónalját –

Egy ellentámadás

Ha kardjával a mellkasodra támad, akkor nyúlj le a bal kezeddal a kardjáért, és fogd erősen a hegyénél fogva, és szúrd a kardod a bal lába mögé, és egy picit lökd meg a mellkasoddal, és vidd le a tested a kardjának a hegyéről, és üss a bal kezeddal az arca alá, vagy a mellkasára a kardod fölött –

Egy másik ellentámadás

Technika: ha az arcodat támadja, és te is az övét, akkor szúrd a kardoddal

79 Recto

Inwendig in das gesicht / vnd slach In mit dem knopf
nÿden in seine~ lincken enckel

Ein pruch da wider

Item wer dir zw dem lincken enckel schlecht / So lass dein
swert vareñ peÿ dem knopf / vnd mit dem pint in die erd /
So vechtu den slagk in das gehultz / vnd spring rasch mit
deine~ rechten pain hinder sein lincke seitten / So
gewinstu ÿm den ruck an -

Vier an setzen

Gee rasch in In / vnd setz ÿm an sein gesicht / oder an
den hals / oder an sein prust / oder vnder sein linkes
üchsen -

Ein pruch

Hat er dir an gesetzt mit seine~ swert an dein prust / So
var mit der lincken hant von oben nÿder auf sein swert /
vñ halt das vest peÿ dem ort / vnd stich den mit deine~
swert hinder sein lincks pain / vnd schewb mit deiner
prust ein wenig fur dich vnd zuck denn deinen leib pald
ale aus seinem ort / vnd stos ÿn mit deiner lincken hant
vnder sein gesicht / oder an sein prust hinder sich vber
dein swert -

Ein ander pruch

Item hat er dir aber an gesetzt / vnd du ÿm auch / So stich
mit deine~ swert hinder

79 Verso

a kesztyűje mögé, és lépj előre a bal oldalához –

Egy feloldás

Technika: ha mindkettőtök kardja le van foglalva, akkor nyúlj ki a bal kezeddal az ő balkezéért, és azonnal csavard meg a kardja hegyét, és szúrj alulról a bal hónaljába –

Még egy feloldás

Technika: amikor a mellkasodra támad, és lök, akkor szúrd be a kardod felülről a bal keze fölé, a két keze közé, és csavard meg a markolatgombod a jobb oldalára, ezzel kitekerve őt –

Egy ellentámadás ez ellen

Technika: ha ezt teszi veled, akkor a bal kezeddal engedd el a pengét, és lépj a bal lábaddal elé, újra fogd meg a kardod pengéjét, és rántsd erősen magadhoz, és fordulj a jobb oldalára, és így magad elé a földre hajítod –

79 Verso

seinen hantschuch / vnd lauf für dich auf sein lincke seitten -

Aber ein lösung

Item wenn ir paide swert habt an gesetzt / So greif mit deiner lincken hant aussen vber sein lincke / vnd zeuch den ort ein / vnd stich von vnden auf in sein lincken tenär

But a closing

Note, when both your swords have engaged / then grasp with your left hand out over his left / and wrench his point once / and stab up from below to his left armpit –

Aber ein losung

Item / wenn er dir hat an gesetzt an dein prust / vnd wil dich dringen / So stich mit dem swert von oben nÿder vber sein lincken arm~ zwischen seiner paider hennd / vnd wind mit deinem knopf von vnden auf gegen seiner rechten seitten so prichstu ymb -

Ein wider pruch

Item wer dir das tut / So lass dein lincke hant von der clingen / vnd schreit mit deine~ lincken pain fur In begreif dein swert wider peÿ der clingen / vnd druck in vast zw dir / vnd swing dich denn auf dein rechte seitten / So wurfstu yn für dich nÿder -

Andres Lignitzer

Kard és Buckler

A Kard Rendje

Nemzetközi Lovagi

Hagyományörző PJT

80 Recto

Itt kezdődik a bucklerrel való vívás, amit Andres Lignitzer Mester diktálása után írtak

Az első darab a bucklerrel a felső vágás ellen

Figyelj, amikor felülről vágsz az ellenfélre, akkor a markolatgomb a buckler-en belül legyen, a hüvelykujjadnál, és szúrj alulról az arcába, és csavard ki a kardját, és hagyd utána nyúlni –

A második darab

Technika: az alsóvágásból, amikor felülről támadnak rád, akkor fordulj ki balra, és fogd el a pajzsoddal, így a két pajzs között állsz, ekkor fordulj ki a jobb oldaladra, és támadj a szájára. Ha ezt hárítja, és felemeli a pajzsát, akkor kapd el a bal lábát. Ez mindkét oldalra működik –

A harmadik darab

Technika: a bucklerrel, a váltóvágásból, a baloldalon támadj a bucklerrel erősen magad fölött, a kardjára, és a baloldalról támadj a fejére, és fordulj ki, és szúrd szájba, és ha felemeli a pajzsát és kardját, és hárítja, akkor támadj az igaz éllel a jobb lábára. Ez mindkét oldalra működik –

A negyedik darab

Technika: a középső vágásból, menj twartba

80 Recto

Hie heben sich an die stuck mit dem pucklär Die maister
Andre Lignitzer gesatzt hat her nach geschriben

Das erst stuck mit dem pucklär aus dem oberhaw / Merck
/ wenn dw den oberhaw treibst zw dem mann / So setz
mit dem knopf dein swert Inwendig auf deinen pucklär
zw deinem daumen / vnd stich jm von vnden auf zu
seinem gesicht / vnd wind gegen seinem swert / vnd las
vber schnappen -

Das annder stuck

Item aus dem vnderhaw / wenn er dir oben zwhaut / So
wind gegen ym auf dein lincke seitten gegen deinem
schilt / So so stestu yn zwaian schiltten / So wind denn
auf dein rechte seittñ plos / vnd greif ym nach dem maul /
Wert er dir das vnd hebt den schilt auff / So nym das
linck pain das get zw paiden seitten -

Das dritt stuck

Item aus dem pucklär aus dem wechselhaw streich von
der lincknen seitten aus dem puchklär vast vbersich in
sein swert / vnd haw jm de~n von der lincken seittñ zu
dem haupt / vnd wind plos / vnd stos ym nach dem maul
hebt er mit schilt / vnd mit swert / vnd wert das / So haw
mit der langen schneid jm nach dem rechten pain / Das
get auch zw paiden seitten -

Das vierd stuck

Item aus dem mittelhaw / mach die twer

80 Verso

mindkét oldalon, és támadj skalpvágással az igaz éllel, és szúrj alulról a torkára(?) –

Az ötödik darab

Technika: a lecsapóütésből, csinálj úgy, mintha a baloldaltól akarnál szúrni a pajzsa fölött, és vidd le a kardod hegyét és szúrd meg a pajzs mögött, és azonnal fordítsd a bal oldaladra, ha hárítja, akkor támadd a jobb lábát az igaz éllel –

Az hatodik darab

Technika: vidd be a kardot a bucklered mögé, a bal kezedbe, és fél karddal csavarj. Ha felülről üt vagy szúr az arcodra, vagy alul a lábadra. Akkor engedd el a jobb kezeddal a markolatot, és üsd félre a pajzssal és a karddal, és fogj rá aulról a pajzsára a jobb kezeddal jobboldaltól, és lökd a jobboldaladra. Így elveheted a pajzsát.

80 Verso

zw paiden seitten / vnd den schaitlär mit der langen
schneid / vnd stich ym vnden zw seinem gemächt -

Das fünft stuck

Item aus dem sturtzhaw tue sam dw jm zu der lincken
seiten vber sein schilt wilt stechen / vnd var mit dein ort
vnden durch / vnd stich ym Inwendig seines schildes /
vnd wind jnndes auf dein lincke seitten wert er dir das /
So nym sein rechtes pain mit der langen schneid -

Das sechst stuck

Item nym dein kling / zw dem pucklar in dein lincke hat /
vnd wind gegen ym als mit dem halben swert / Haut er
oder sticht er dir oben zw dem gesicht oder vnden nach
dem pain / So lass dein rechte hant vareñ von dem pint
vnd versetz ym das mit schilt / vnd mit swert / vnd greiff
denn mit deiner rechten hant auf sein rechte seitten nach
dem schilt wol vndersich / vnd dre in auf dein rechte
seitten / So hastu ym den schilt genomen

87 Recto

Itt következik a nagyra becsült Martin Hundfeld Mester, művészete a félkarddal páncélban, a négy beállásból

Figyelj, ez az első beállítás. Ragadd meg a kardod erősen mindkét kezeddal, és jobb fül melletti lógatott pontba vidd, és szúrj az arcára, és támadd az arcát, vagy bármit, ha háritja, akkor mozdulj el, és újra szúrj, és úgy támadj, mint előbb, és ha eléred, akkor a karod fogd a jobb hónaljához, és ezzel nyomd magad előtt –

Egy másik darab

Szúrj, mint az előbb, ha háritja, úgy hogy a hegyel a bal keze előtt előre néz, és félreüti, akkor kövesd a bal kézzel a kardjának a hegyén, és nyomd félre a szúrást, és szúrj be az ágyékára a jobb kezeddal. Ha figyel a szúrásra, és a kardodra mozdul, akkor nyomd le a kardod a lába elé, és nyomd vagy ragadd meg ugyanazzal a kézzel, aztán törd meg –

Másik

A markolatgombbal is megütheted a torkát a magas állásból

87 Recto

Hie hebt sich an Master Marteins Hundtfeltz kunst dem got genädig seÿ mit dem kurtzen swert zu champf In harnasch aus vier hu ten

Merck das ist die erst hu t / Nÿm das swert in paid hend vnd schut das krefftigleich / vnd kum in den hangenden ort zw dem rechten ör / vnd stich ÿm zw dem gesicht / vnd setz ÿm an in das gesicht oder wo das ist / Wert ers so zuck / vnd gee durch mit dem stich / vnd setz jm an als vor / vñ wenn du ÿm hast angesetzt / So schlach dein swert vnder dein rechtzs üchsen / vnd dring ÿn also von dir hÿn -

Ein anders stuck

Stich jm zu als vor / wert ers mit dem voderñ ort fur seiner lincken hant / vnd setzt ab / So val ÿm mit der lincken hant in sein swert peÿ dem ort / vnd weis ÿm den stich ab / vnd stich ÿm mit der rechten hant krefftigklich zw den hoden / Wirt er des stichs gewar / vnd felt dir auch in das swert / So würf dein swert ÿm für die fuess / vnd nach jm oder begreif ÿm den selbigen arm~ / vnd prich ÿm den -

Ein anders

Auch magstu aus der oberñ hu t mit dem klös des swertz im zw dem haubt

87 Verso

vagy az elől lévő kéz izületnél, vagy az elől lévő láb térdénél, és ha észreveszi, amikor a térdét ütöd, és átnyúl fölötted, akkor üsd félre az ütését a markolatnál, és szúrd arcon –

Technika: amit a markolattal ütsz, azt mennydörgő ütésnek hívják, amit a szemek alá is üthetsz, egyenest a vizorra.

Technika: figyelj, ha kívánsága szerint körkörösén vezet az ellenfeled. Ekkor támadj a baloldalra, az ujjaira, és törd föl, vagy felülről szúrj a páncélkesztyűre és a kezére, és emeld fel a kardot a kézzel együtt, és vezesd körbe, tudd hogy ez jó, és titok is –

Technika: ha a támadód el akarod hajítani, akkor a fogj rá a baloddal, a bal kézfeje fölött, és a súlyát a bal könyökére tedd, ez jó –

Ellentámadás ez ellen

Ha át fog, akkor a keze ellen a lábszárvédőjét kapd el a kardoddal –

A második beállítás páncélos harchoz

Ragadd meg a kardot két kézzel, és tartsd a térded fölött, és támadj az ellenfélre. És ha ekkor alulról szúr, akkor ne háríts, hanem az arcára támadj. Vagy

87 Verso

schlahen / oder auf die arm~püg der vor gesetzten hant /
oder in die knyepüg des vorderñ fuess / vnd wil er dir das
werñ / wenn dw In schlecht nach der knyepüg / vnd wil
dich oben überlauffen / So vorsetz ym den schlack mit
dem gehültz / vnd setz im den ort in sein gesicht -

Item was man mit dem knopf schlecht / das haissen die
donersleg dw magst in auch vnder die augen / in das visir
do mit slachen

Item merck einen aus dem kraiss zu füren an seinen danck
/ So greif nach eine~ vinger zw der lincken / vnd prich
über sich / Oder stich in oben in den hantschuech in die
hant / vnd heb daz swert mit der hant vbersich / vnd für
In aus dem kraiss / wisse das ist gut / vnd auch verporgen

Item wildu einen man werfen der dir hat angesetzt / So
übergreif mit der lincken vber sein lincke / vnd nym das
gewicht pey seinen lincken elpogen das ist gut -

Also prich das

Wenn er durch greiffen wil / So prich ym die hant vorñ
pey dem gelied mit deine~ swert -

Das ist die ander hu t In harnasch zu kampf

Nym das swert in paide hend / vnd hald es vber dein
knye / vnd gee zu dem mann / Sticht er dir denn vnden zu
so wer ym nicht sunder leg ym an sein gesicht / Oder

88 Recto

ha felülről szúr az arcodra, vagy akárhova, akkor a kardod elülső részével üsd félre a szúrást, támadj arcra, vagy torokra, fogd a kardod az hónod alá, és told magad előtt. Vagy nyomd félre a kezeid közt és vidd a markolatgombod a nyaka köré és tedd ki a jobb lábad elé, és elesik –

Ellentámadás ez ellen

Ragadd meg a karját erősen, és fordítsd ki, és próbáld kitörni. Figyelj, ha félre ütsz, akkor felülről akaszd be a markolatod felülről, az ő markolatába és húzd magad felé, és támadj vissza, és támadj. Vagy válts át, és a markolatgombbal üsd félre. Így törd meg: Ragadd meg a markolatgombot a baloddal erősen és szúrj vissza a kard mögött, és szúrj a páncél alatt –

A harmadik beállítás páncélos harcban

Ragadd meg a kardod mindkét kezeddal, és állj be lógóba a jobb oldalon, hogy a bal lábad elől van, és ha valaki szúr, vagy a markolatgombbal üt, vagy támad, akkor szúrj az elől lévő kezére –

Másik

Vagy szúrj be a keze és kardja fölött, és nyomd a markolatgombot a föld fele, és támadj –

88 Recto

Sticht er dir oben zu es sei zu den gesicht oder wo es ist /
So setz ym den stich ab mit dem voderñ tail deines
swertz / vnd setz ym an in das gesicht / oder an die
drossel / vnd schlach dein swert vnder dein vchsen / vnd
dring für dich / Oder setz ab zwischen deinen zwaiien
henden / vnd var mit dem knopf vmb sein hals / vnd vor
setz ym mit deine~ rechten fuess / vnd fell In also -

Ein pruch wider das

Nym des arm~s war / vnd raid vmb vnd treib den arm~
pruch / Item wenn du vor setzt so var vber mit der
hanthab vber sein vor gesatzew hanthab / vnd zeuch zu
dir / vnd prich / vnd setz an / Oder wechsel durch / vnd
setz ab mit dem klos Also prich das Nym des klosses war
mit der lincken hant / vnd stos jm das swert hinder ruck /
vnd stich / vnden zu den hoden -

Das ist die dritt hut zu kampf In harnasch

Nym das swert in paide hend / vnd stee in dein geheng
pey der rechten seittñ also das der linck fues vor stee /
vnd wenn Jenär auf dich sticht / oder wil slachen mit dem
klos / oder wil dir an setzen / so stich ym zu seiner
vorgesatzten hant -

Ein anders

Oder stich vber seiner hant durch / vnd vber sein swert /
vnd druck den knopf zw der erden / vnd setz an -

88 Verso

Még egy másik

Vagy üss az előrevitt könyökére a markolatgombbal, vagy a könyök alatt, és a kard ellen erősen a pengére, és a jobb hónalja alá, vagy a térdére

Technika: ha a pengével erősen a kardod közepén támad az arcodra, akkor kanalazd ki

Technika: ha a kard hegyével támad, akkor emeld föl a kardod a fejed fölé, és ragadd meg két kézzel, és húzd magadhoz, és támadj az elől lévő kezére, amivel a támadást irányítja, vagy a térd izületre, és ragadd meg a kardot újra a pengéjénél, és használd a térdet –

A negyedik beállítás páncélos harchoz

Fogd be a kardot a jobb hónaljad alá, és ronts az ellenfélre egy támadással, az arcára. Ha kivédi, akkor hátrálj, vagy támadj a torkára, vagy vállára, vagy a hónalja alá, és ezzel tartsd távol, és ha megtámadtad, ne hagyd, hogy visszatámadjon, és ha visszatámad, és a markolatgombbal dolgozik, akkor kövesd nyomással, és ne hagyd, hogy újra támadjon, vagy szúrjon, és ha mégis teszi, akkor rövid lesz, jó ha tudod ezt a művészetet –

A támadásról

Figyelj ha támadsz

88 Verso

Aber ein anders

Oder slach jm zu mit dem knopf zu dem vorgesetzten elpogen / oder vnden zw dem elpogen / vnd das swert wider gefast peÿ der klingen / vnd vnder das recht vchsen oder auf das knÿe

Item felt er dir in das swert in der mitt das geschicht gerñ von zagkeit so zewmnis rasch aus

Item felt er dir in die spitz so heb das swert vber das haubt / vnd nÿm das swert in paide hende / vnd ruck an dich vnd slach ÿm zw der voderñ hant die er helt vor gesetzt / oder zu der knÿepüg / vnd begreif wider das swert mit der klingen / vnd gelegt auf das knÿe -

Das ist die vierd hu t zu kampf In harnasch

Nÿm das swert vnder das recht üchsen / vnd gee an den mann mit an setzen / vnd setz ÿm an an das gesicht / Wert ers so zuck oder setz jm an die drossel oder an die achsel / oder under die vchsen vnd dring in also von dir hin / vnd wenn du hast an gesetzt so lass in nicht ab komen / vnd wil er denn nn zu dir mit slegen / vnd mit dem knopf arbaitten so volg jm nach mit nach raisen / und lass In nicht ab kömen so mag er weder geschlahen noch gestechñ / wenn er wirt ÿm zu kurtz das ist die kunst das wisse -

Von an setzen

Merck alles das du wilt an setzen das

89 Recto

az arcra, vagy a torokra és a bal vállra, vagy a hónaljra, és ezzel nyomd –

Technika: figyelj, ha baloldalról támadsz, akkor bal lábbal lépj ki

Vagy ha jobb oldalról támadsz, akkor a jobb lábaddal lépj ki, és lépj előre, és üsd meg az oldalát, és ha visszahúzza az oldalát, akkor szúrd arcon, tudd, hogy ez a legjobb támadás –

Technika: figyelj, ha megtámadnak, és az ellenfeled hosszabb, mint te, akkor vele egyszerre magad előtt találsz, és a hegye felfele megy, akkor a nyakát támadd

Technika: ha rövidebb nálad, akkor hagyd, hogy a kardod lefele csússzon a csípője jobb oldalára, és mint az előbb vidd fel a kardod hegyét, és a nyaka alatt támadd, mint előbb, és ne hagyd, hogy visszatámadjon, mert akkor a markolatgombbal fog dolgozni, ezért figyelj arra, hogy a hegyel követ-e, és ha figyelsz, akkor nem tud mit tenni, és ez jó –

Figyelj, az arcra, vagy bárhova támadás ellenszerére. Szúrj be pengén előre tett keze alatt, és fordítsd körbe.

Technika: vagy szúrj az elől levő

89 Recto

setz an / an das gesicht oder an die drossel oder and die linck achsel / oder vnder die vchsen / vnd dring in also -

Item merck eben setztu jm an an sein lincke seitten so tritt ab mit dem lincken fuess /

Oder setztu jm an an der rechten seitten so tritt ab mit dem rechten fuess / vnd lauf für dich / vnd druck In auf ein seitten / vnd lest er dir die seitten so stos in auf die hauben / wiße das ist das chranckist an dem menschen -

Item / merck / wenn du jm hast an gesetzt / uñ ist er lenger / wenn du so druck also gleich für dich hin ab das der ort vbersich auf gee / vnd jm wol in die ring gesetzt seÿ

Item ist er kurtzer wenn dw so lass dein swert mit der hant absincken untz auf die recht hüf / vnd als vor vber sich auf mit dem ort / vnd vntter die ring wol gesetzt als vor / vnd lass In nicht ab chöm~en / wil er denn mit dem kloss arbaitten so merck das nachvolgen mit dem ort so kan er zu kainen dingen kumen das ist zu merckñ / vnd ist gu t -

Merck wider die ansetzen in das gesicht oder wo das seÿ das prich also / Stich ÿm vnden in die hant die er hat für gesetzt auf der klingen / vnd für in also aus dem kraiss

Item oder stich In über sein vorgesatzte w

89 Verso

kezére, és nyomd le a kardot a föld fele a markolatgombbal, és támadj –

Technika: vagy a két kezed közötti résszel üsd félre, és a markolatgombbal szúrd torkon, és lent a jobb lábaddal lépj a bal lába mögé, így eldöntöd –

Technika: vagy a kard hegyével üsd félre, és az arcát támadd. Vagy válts át a markolatgombbal, és azzal üss félre, vagy ha átfordította kezét a pengén, akkor szúrd felülről az ujjaira, és emeld fel –

Technika: még egy ellentámadás, szúrd be alulról a kezek között és kardja fölött, és vidd a markolatgombot a bal keze fölé, és rántsd le, és támadj

Technika: ha valaki a markolatgombot a jobb vállad fölött viszi, a nyakad köré, akkor ragadd meg a bal könyökét, és lökd el magadtól, és szúrd jobb kézzel –

Technika: vagy ragadd meg a jobb kezét, és a baloddal dönts át a könyökén –

Technika: húzd magadhoz a jobb kezeddal, és ragadd meg a testét, és kapd el az oldalát, és emeld fel, és alul üsd, a lábát, hogy elessen, és ez is jó

89 Verso

hant / vnd druck das swert mit dem knopf nider zu der erden / vnd setz ym an -

Item oder setz ym ab zwischen deine~ zwaien henden / vnd mit dem knopf gestossen fur den hals / vnd vnden mit dem rechten pain getretñ hinder sein lincks / vnd dar über geworffen -

Item oder setz ym ab mit dem ort / vnd ym angesetzt an sein gesicht / Oder wechsel durch mit dem knopf / vnd setz da mit ab Item ob er die hant hat vmb gewant auf der klingen so stich in oben in die finger / vnd heb vber sich auf -

Item aber ein pruch wider das an setzen stich ym vnden durch sein hant / vnd vber sein swert / vñ er pür den knopf vber sein lincke hant vñ ruck do mit nider / vñ setz an

Item / wenn dir einer wil mit dem knopf vmb den hals varñ vber dein rechte achsel / So begreif im den elpogen mit der lincken hant / vnd stos in von dir / vnd stich mit der lin rechtñ hant krefftiglich -

Item oder begreif mit der rechten hant sein rechte / vnd mit der lincken nym im das gewicht pey seinem elpogen

Item ruck in zw dir mit seiner rechten hant / vnd begreif ym den leip vnd gewinn ym die seitt an / vnd erhebe ym / vnd slach ym vnden aus den fues so felt er das ist auch gut

90 Recto

Technika: ha szúr, vele együtt szúrj a bal oldalára, és nyomd a kardját a tiedhez a bal kezeddal, és csavard át a jobb kezed a kardján keresztül, és két kézzel támadd –

Technika: ha megtámadtak, és te is ezt tetted, akkor ez ellen közel hozzá üsd félre, a támadását amerről jött, és nyúlj ki a bal kezeddal a kardjának hegyére, és kényszerítsd magadhoz közel, és így kapd el az oldalát –

Technika: ha magas állásból arcra szúrsz, és a bal kezével megragadja a kardod a te kezed előtt, akkor fogd be a markolatgombot a hónod alá a beállításba, és támadd a bal hónalját, vagy a mellkasát –

Technika: ha alsó állásból szúrsz arcra, és a bal kezével ráfog a kardodra a tied előtt, akkor a jobb kezeddal vidd fel magas állásba, a kardod a bal keze fölött legyen, és támadj –

Technika: tudd, hogy minden magas támadás, hárít és kiüt minden alsót, és minden támadásnál vidd be a markolatgombot a jobb hónaljad alá, a beállításba, így erősen támadhatsz magad előtt –

90 Recto

Item wenn er sticht so stich mit ym geleich ein zu seiner lincken seitten / vnd begreif sein swert zw deine~ swert mit deiner lincken hant / vnd mit der rechten hant wind vnden durch sein swert / vnd slach In denn mit paiden swerten -

Item / wenn dir einer hat an gesetzt / vnd dw jm auch das prich also nahen ym als mit eine~ dringen mit der seitten an die er dir hat gesetzt / vnd greif mit deiner lincken hant vorñ an sein swert pey dem ort / vnd vrbering ruck in nach dir so gewingstu ym die seitt an -

Item stichstu eine~ zu aus der oberñ hu t zw seine~ gesicht felt er dir denn mit seiner lincken hant in dein swert für dein lincken / So vall mit deine~ knopf vnder dein rechts vchsen in die hu t / vnd setz ym an vnder sein lincks üchsen / oder an die prust -

Item stichstu eine~ zu dem gesicht aus der vnderñ hu t / felt er dir denn in dein swert mit seiner lincken hant für deiner lincken so var auf mit der rechten hant in die ober hu t / vnd heng ym den ort vber sein lincke hant / vnd setz jm an -

Item wisse das alle ober~ auf an setzen prechen / vnd ledigen die underñ / vnd in allen an setzen / So wind deinen knop vnder dein rechts vchsen in die hu t / vnd dring also fur dich mit sterck -

90 Verso

Technika: ha magas állásból arcra szúrsz, és a bal kezével megragadja a kardod a két kezed között, akkor a markolatgombbal fordítsd a kezei között befele, vagy a keze felett kifele a bal oldaladra, és húzd a jobbra, és támadj, ez a csavarás lent és fent –

Technika: ha megtámadtál valakit, és erővel feszül neked, ami ellen nem tudsz mit tenni, és átnyúl kardodon keresztül és megragadja a balod a baljával, és el akar dönten, akkor figyelj, amikor kinyúl a kezével, és támadj a bal hónalja alá, így a gyenge is győzhet, mert az erősnek nem segít az ereje

Technika: az alsó állásból szúróval együtt szúrj, és ha erős vagy akkor vidd be, és ha ő is erős, akkor vidd ki a jobb kezed a markolatgombbal, és baloddal irányítsd a kard hegyét a bal karja fölé a mellkasa előtt, vagy a bal hónalja alá, és támadj, és minden támadásban csavarj és utána szorítsd be a hónaljad alá a kardod, a beállításba –

Itt kezdődik Martin Hundfeld Mester művészete a lefogásról és felállásról páncélos harcban

90 Verso

Item stichstu eine~ zu dem gesicht aus der oberñ hu t felt er dir den mit seiner lincken hant in dein swert zwischen deinen paiden henden so wind mit dem Knopf inwendich durch sein arm~ oder aussen vber sein arm~ auf dein lincke seitten / vnd ruck auf dein rechte seitten / vnd setz im an das haist ausgeze[.]nt vnden / vnd oben -

Item / wenn du eine~ hast an gesetzt / vnd er starck wider ist das dw nicht gedrungen magst greift er denn vnden durch dein swert mit seiner lincken hant / vnd begreift dir dein lincke / vnd wil dir das gewicht nemen / So merck die weil er dir den arm~ vmb reýdet so setz ÿm an vnder das linck vchsen / so gewinstu im die swech an wie starck er ist kan im die sterck nicht gehelfen

Item stich mit eine~ gleich ein aus der vnderñ hu t / vnd pis startck so far am swert ist er auch starck so far mit dem knopf auf mit deiner rechten hant / vnd mit der lincken leit im den ort vber sein lincken arm~ vor die prust oder vnder sein lincke vchsen / vnd setz ÿm an / vnd in allen ansetzen so wind das gepindt vnder das vchsen in die hu t -

Hie hebt sich an maister marteins hundtfeltz kunst die vnder halden vnd die auf sten im harnasch zu kampf

91 Recto

Figyelj, ha elesik akkor ess rá, és mindig a jobb oldalára, a jobb térdeddel a lábai közé, és a bal kezeddal a torka elé ess, és ne siesd el túlzottan, így nem esel túl messze tőle, és nyúlj a töréért, de a sajátod ne mutasd, tartsd tartalékban, és ha a tör után nyúlna, akkor szúrd kézen –

Egy második fogás

Fogd a jobb kezét a térdeid közé, és közel legyél hozzá, és szorítsd össze a lábaid erősen, és a bal kezeddal kapd el az ő baljátm és fogjad, és törrel a jobb kezeddal dolgozz, így mindkét oldal a tied –

Még egy fogás

Ha mellé esel, akkor fogd be e fejét a bal hónaljad alá, és ragadd meg a torkát, és feküdj rá teljes testeddel az arcára, és jobbal dolgozz –

Még egy fogás

Ha a hátára esik, akkor kövesd jobb térdeddel a lábai közt, és a jobb kezét szorítsd a térdkalácsod alá, és ragadd meg a bal karját a jobb kezeddal, és húzd a torka alá, és erősen fogd a baloddal, és dolgozz

91 Recto

Merck wenn er felt so fall im albeÿ zu der rechten seitten / vnd mit dem rechten knÿe fall zwischen sein pain / vnd mit der lincken hant fal fur seinen hals / vnd pis nicht zu Jach das du nicht zu ser vber in fellest / vñ greif nach seine~ degen / vnd zeuch denn deine~ nicht du habst in den~ gewis / wil er dir denn in den degen fallen so stich in zu der hant -

Ein anders halden

Nÿm sein rechten arm~ zwischen deine pein / vnd leg dich auf in tzw twerchs uñ streck dich vast und halt deine pain fest zu samen / vnd greif mit der lincken hant in sein linkcken arm~ / vnd hald in also / vnd arbeit mit der rechten hant mit dein degen das get zu paiden seittñ -

Aber ein halden

Wenn du neben in fellest so nÿm sein haubt vnder dein lincks uchsẽ / vnd vmb vach in mit dem hals / vnd leg dich mit dem leib oben uber sein antlitz / vnd arbeit mit der rechten hant -

Aber ein halden

Felt er auf den ruck so fall im mit deine~ rechten knÿ zwischen sein pain / vnd vas im den rechten arm in dein lincke knÿepÿg / vnd sitz dar auf / vnd begreif sein lincke hant mit deiner rechten / vnd ruck im die under seinen hals / vnd haldt in fest mit der lincken hant / vnd arbeit mit

91 Verso

tőrrel a jobb kezében –

Még egy fogás

Ha a hátára döntöd, akkor bal térdeddel térdelj rá a jobb karjára, és a ballal nyomd a torkát erősen, és fogd a bal kezét a jobboldal, és a jobbot segítva fogd meg ballal is, és a bal kezeddal fogjad le, és jobbal húzd ki a töröd –

Egy másik fogás

Ha a hátára esik, akkor ragadd meg mindkét lábát térd alatt a két kezeddal, és emeld fel, és térdelj az ágyékába, és fogd mindkét lábát egy kezeddal, és a törödet a másik kezeddal forgasd –

Még egy fogás

Technika: a toroknál fogva, a mélyedés fölött

Technika: a jobb kar alatt, a torok fölött –

Ha a hasára döntöd

Akkor térdelj a jobb lábaddal a hajlatba, és a bal kezeddal fogj előlről az arcára, a vizorra, és húzd fel, és nyomd le a térdeddel. Ha nyitva van a vizorja, akkor nyúlj bele a szeméibe, vagy fogd meg a fejét mindkét kezeddal, és csavard meg a nyakát, így újra a hasára esik –

Egy kéz törés

91 Verso

der rechten mit dem degen -

Aber ein hald

Wirfstu In auf den ruck so vall mit deine~ lincken knye
in sein rechten arm / vnd mit der lincken für sein hals /
vnd do mit druck in fast / vnd begreif ym sein lincke hant
mit der rechten / vnd greif mit der lincken der rechten zu
hilff / vnd hald ym sein lincke hant mit deiner lincken /
vnd arbeit mit dem degen mit der rechten -

Ein anders halden

Felt er auf den ruck so begreif im paide pain vnder den
knyen mit paiden henden / vnd heb sy auf vnd fall im mit
dem knye zwischen seine pain auf die hoden / vnd hald
im also paide pain mit einer hant / vnd alsbalt mit der
anderñ mit dem degen -

Aber ein halden

Item pey dem hals mit der lincken vber die kel / Item
vnder dem rechten arm~ durch vnd vber dem hals -

Würfstu in auf den pauch

So vall du mit ym dem rechten kny hinden in das schlos
vnd mit der lincken hant greif über sein haubt vorñ an das
visir / vnd zeuch vbersich / vnd mit dem knye druck
nyder / Ist sein visir offen so greif mit den vingern in
seine augen / oder greif mit paiden henden an die hauben
/ vnd verdre im den hals so felt er wider auf den pauch

Ein arm~ pruch

92 Recto

Technika: ha a hasára esik, akkor térdelj rá egyik könyök hajlatára, és törd föl.

Technika ha a hasán fekszik ülj rá, és láj rá a kezére, és törd el.

Technika: ülj terpeszben a vállaira, és húzd fel a fejét.

Technika: jó ha a jobb keze a hátadon túl nyúlik.

Technika: ha megfogja a vizorod amikor föl van nyitva, és a hasadon fekszel, akkor a bal kezeddal üss az ő baljára, vagy a jobb kezeddal a jobbára, és húzd magadra, és nyomd a fejét a földre, és segíts rá a kezeiddal és a lábaiddal, és fölültre kerülsz –

Egy ellentámadás

Technika: ragadd meg a balját a bal kezeddal, és amikor átfordít a hátadra, akkor a jobb kezeddal fogd meg a lábát és dobd át, így fölültre kerülsz –

Ha a hátadra esel

Technika: ha a hátadra döntenek, akkor figylej, hogy a bal kezed a mellkasodon legyen, és amikor rád esik fogd meg a bal könyökét a bal kezeddal, és a jobb kezeddal fogd meg a bal térde alatt, és emeld föl, és az esés közben csússz ki alóla, így föntre kerülsz.

Még egy ellentámadás

92 Recto

Item felt er auf den pauch so fall mit eine~ knye auf sein arm~ im gelenck / vnd prich vbersich / Item wenn er auf dem pauch leit so sitz auf im vnd schreit vber sein arm~ / vnd prich ym sy / Item sitz ym auf sein achsel schritling / vnd zeuch ym den kopf vber sich

Item sein rechte hant auf dein ruck wol vber sich gedaucht / Item greift er dir in dein visir mit den vingerñ wenn es offen ist von vnden auf / wenn du auf dem pauch leist so schlach mit deiner lincken hant an sein lincke / oder mit der rechten auf sein rechte / vnd ruck an dich / vnd druck dein haubt zu der erden / vnd hilf mit henden vnd mit fuessen so kumpstu auf -

Aber ein pruch

Item begreif sein lincke hant mit deiner lincken / vnd zuck an dich fall auf den ruck vnd mit der rechten hant begreif sein pain vnd heb vbersich so kumpstu auf -

Ob du auf den ruck felst

Item ob dich einer auf den ruck wirft so merck in dem als du fellest so leg dein lincke hant auf dein prust / vnd wenn er auf dich felt so begreif mit deiner lincken hant seinen lincken elpogen / vñ mit deiner rechten hant greif vnder sein lincks kny vñ heb vbersich / vnd mit dem leib schupff dich rasch auf in dem fäl so chumpstu auf yn.

Ein ander pruch

92 Verso

Vagy a bal kezeddal fogd meg a nyakát, és emeld fel a jobb lábaddal, a jobb kezeddal segítve

Technika: ha ezt nem tudod megtenni, és törrel támad, akkor mindig csússz ki, ha nem akarsz, hogy a bal kezéd lefogja a tör alá, és közel fogd meg a kezét, és ha elfogtad a kezét, akkor a jobboldal fogj rá a bal könyökére, és emeld fel a jobb térdedet fölhúzva, és figyelj, hogy el tudod-e dobni –

Egy jó fogás birkózásban

Fogd meg a jobb karját a kéz mögött a jobb kezeddal, és döntsd el a jobb könyökénél fogva a bal kezeddal, és a jobb kezeddal nyomd fel a jobb karját, a bal karod fölé, és lépj be mögé, így fogd meg jól, és ha még nem esett el, akkor fogd meg a jobb lábát a térde alatt –

Egy lecke

Ha valakit magad alá döntöttél, akkor csavarj vagy vágj ki egy játékszert a fegyverövérről, majd szúrj be a vizoron, és ne hagyd, hogy kivegye, különösen jó sárban, vagy szórj mocskot a vizorjába, vagy húzd ki a törte, és döbd a földre arccal lefele

Egy másik tanítás

92 Verso

Oder bring deinn lincken arm~ vmb sein hals / vnd heb mit dem rechten pain / vnd hilf mit der rechten hant

Item magstu das nicht getu n / vnd er mit dem degen arbeit so schupf dich albeg auf wertz magstu dein lincke hant nicht gewinnen so greif ym vnder sein hand vnder den degen / vnd tu die hant zu wenn du greiffen wild / vnd weñ du jm die hant gefast hast so greiff mit der rechten an sein lincken elpogen / vnd heb vbersich zuck das recht kny zu dir / vnd besich ob du jm magst von dir gestossen -

Ein gut halden in den ringen

Begreif mit der rechten hant sein rechth arm hinder seiner rechten hant / vnd mit deiner lincken hant nym ym das gewicht pei seiner~ rechten elpogen / vnd stos sein rechten arm~ mit deinder rechten hant wol vber deinen lincken arm~ vnd dritt hinder in / vnd hald in also fest hastu In nicht geworfen so begreif sein rechts pain vnder dem kny -

Das ist ein lere

Hastu einen vnder dich geworffen so schneit oder reis ein gross stuck aus seine~ wappenrock stich ym das in sein visir mit dem degen / vn lass in das nicht aus gewinnen das ist gut weñ es kotig ist / oder wurf im das visir voller staubs / oder gemüls oder sich mit dem degen erden aus vnd wirf ims in das gesicht

Ein andere ler

93 Recto

Figylej, ha nem akarod, a nyílásaidat mutatni, akkor vágd át a fegyverövétől a karjáig, vagy a nadrágját, és próbld szúrni, és bárhol találsz szíjat vágd le, és ha bármi olyat találsz, ami neked jó, szúr, még a törre is –

Figyelj, ha a markolatgombbal akarod megütni, vagy szíven akarod szúrni, amikor a vállán, vagy bármelyik másik ízületén van. Figylej küzdelem közben, hogy magasan vagy alacsonyan üss a bokára, és csavard föl jobb oldalra –

Így szúrj a nyílásokra a test mögött, az arcra, a vállak között, be a hónaljba, és ne mozdulj el, amíg le nem győzted.

Nemzetközi Lovagi
Hagyományörző PTT

93 Recto

Merck magstu kein plöss an ym gesehen so schneid ym aus dem wappenroch auf den armen / oder die hosen / vnd was dw stichst von nesteln die schneid auf vnd vindestu ein gurtel die schneid auch auf fo vindestu etwas an das dir gut wirt / vnd stich gar eben auf seinen degen -

Merck du magst In auch slahen mit dem knopf / oder stossen zu dem hertzen / weñ er leit oder zu den achselñ oder zu den anderñ gelencken / Merck in dem verreiben slach oben oder vnden an sein enckel / vnd zeuch oben auf sein seittñ mit der rechten –

Also stich auch die plössen hinden zw dem leib zu dem gesicht zwischen den schulterñ inwendig vnder den vchsen / vnd zuck nicht wider pis er sichert -

Senzekerzi Lovagi
Hagyományőrző P.J.T

94 Recto

Ez a rész a törvívásról szól, amit a nagyrebecsült Martin Hundfeld Mester állított össze és szerkesztett.

Figyelj amikor lefele döf a testedre, és a tört úgy tartja, hogy a penge előre mutat a kézfejen -

Így hárítsd

Technika: tartsd a bal kezéd magad előtt, a hasadon, és amikor lefele szúr, akkor üss fel a bal kezeddal a jobb karjára, és mozdulj be a jobb keze alatt, így a bal kezéd kívül lesz a jobb karján, lépj közel hozzá, és emeld meg, és törd el a karját a bal válladon.

Ez egy másik ellentámadás

Figyelj, amikor lefele döf, akkor a bal kezeddal felülről lefele fogj rá a törére, hogy a hüvelykujjad feléd nézzen, majd üss fel a jobb kezeddal a alulról az alkarjára , közel a kezéhez, így kövesd a tört.

Még egy ellentámadás

Figyelj, amikor lefele döf, és ragadd meg a kezét a

94 Recto

Das ist das fechten das maister martein huntfeltz gefaßt vnd geticht hat mit dem degen dem got genädig sey

Merck wenn dir einer zu sticht mit dem degen vnden zu dem leib / vnd hat den degen gefast das die scheid vorñ an der hant stet -

Das prich also

Item halt dein lincke hant fur dir an dem pauch / vnd wenn er vnden zu stich so slach in mit der lincken hant oben auf sein rechte arm~ / vnd var im innwendig vnden durch sein rechten arm~ / vnd das dein lincke arm" auswendig auf sein rechten chüm / vnd tritt wol zu jm / vnd heb vber sich / vnd prich ym den arm~ vber dein lincke achsel -

Das ist ein ander pruch

Merck / wenn er dir vnden zu sticht so fall ym von oben nider mit der lincken hant in den degen das dein daum von dir stee / vnd slach mit der rechten ha~t von vnden auf ym vnder sein rechte arm~ vorñ pey der hant / so volgt dir der degen

Aber ein pruch

Merck / wenn er dir vnden zu sticht so begreif im die hant mit deiner

94 Verso

bal kezeddél, és lépj túl karján a fejeddel, és lépés közben ragadd meg a jobb lábát a jobb kezeddél, és dönts el, ahogy akarsz. Vagy a jobb kezeddél üss fel a könyökét alulról, az ízülettel ellentétesen –

Még egy ellentámadás

Figyelj, amikor lefele döf, ragadd meg a kezét a bal kezeddél, és nyomd le, és kövesd a jobb kezeddél alulról, és ezzel rántsd fel, ez jó.

Ez az, ahogy kicsavarhatod a törrel

Figyelj, amikor úgy fogja a törte, hogy a penge a kezéből kifele áll, ekkor a tiedet is tartsd így, és ha lefele döf, akkor a ugyanekkor mozdulj, és kösd le az ellenfeled a sajátjára, és azonnal a bal kezeddél felülről lefele kapd el az övét, hogy a hüvelykujjad felé nézzen, és csavard meg a töröd a jobb kezén, és bal kezeddél fordítsd rá a törte a tiedre felfele, így elveheted a törte.

Még egy kicsavarás

Figyelj, ha a törte úgy fogja, hogy a penge a kisujja fele mutat, és felfele döf, ekkor fordítsd meg a balkezéd, és alulról vidd föl, és

94 Verso

lincken hant / vnd lauf ym mit dein haubt durch den arm~
/ vnd begreif in in dem lauf mit der rechten hant sein
rechts pain / vñ trag in also wo dw hin wild / Oder slach
von vnden auf In vnder den elpogen mit der rechten hant
hinden in das gelenck -

Aber ein pruch

Merck / wenn er dir vnden zu sticht / so greif ym den
arm~ mit der lincken hant / vnd druck vnder sich / vnd fal
ym mit der rechten hant von vnden auf in den elpogen /
vnd zeuch do mit vbersich daz ist gu t

Das ist wie man den degen aus reissen sol

Merck wenn er den degen hat gefast das im die schaid
vorn an der hant stet / so fas deinen auch also / Sticht er
dir denn vnden zu so fach mit ym gleich ein / vñ pint
mit deine~ degen an den sein / vnd begreif pald den
seinen von oben nider mit der der lincken hant das dein
daumen gegen dir stee / vnd went deinen degen auf sein
rechte hant / vnd mit der lincken prich seinen degen vber
deinen degen vbersich so nÿmpstu ym den degen -

Aber ein aus reissen

Merck / hat er den degen gefast / das doe scheid an
seine~ klaine~ finger stet / vnd sticht dir oben zu so
verker dein lincke hant / vnd var von vnden auf / vnd be

95 Recto

ragadd meg az alkarját, közel a kezéhez a tör alatt, és csavard felfele a törjét a bal kezeddal.

Ellentámadás ez ellen

Figyelj, amikor felülről döfsz lefele, és úgy fogod a töröd, hogy a pengéd a kezéd mögött van. Ha ezt háritja kifordított kézzel, bármelyik kéz is az, és a jobb kezéd köré csavarja a törét, vagy a tör köré, akkor csavard a pengéd a karja fölé, és vágd le a kezét –

Még egy ellentámadás

Figyelj, amikor felülről lefele döf, és úgy fogja a tört, hogy a keze mögött van. Ekkor fogd a tiedet is így, és döfj ellene alulról fölfelé kifordított törrel, és hagyd ott a kezét, ne fogd meg, és döfd arcon –

Még egy ellentámadás

Figylej, ha úgy fogja a tört, hogy a penge a keze mögött van. Ekkor fogd a tiedet is így, és ha ezután döf magasan rád, akkor döfj alulról fölfelé kifordított törrel, a bal oldaladról a döfése ellen, és vidd az alkarja fölé közel a kezéhez, és nyomd le a törrel és a ballal ragad meg erősen

95 Recto

greif ym den arm~ vorn~ peÿ der hannt vnder seine~
degen / vnd würg* ym den degen mit deine~ lincken arm
vbersich auf

Merck / wenn du auf einen stichst von oben nider / vnd
hast den degen gefast das die scheid hinden an deiner
hant stet / vor setzt er mit verkarter hant es seÿ mit
welicher hant es seÿ / vnd wil dir den rechten arm~ vmb
reißen / oder den degen aus wurgen so wind jm den
degen vber sein hant vñ schneid ym ab die hant -

Aber ein pruch

Merck sticht er von oben nyder / vnd hat den degen
gefast das die scheid hinden an der hant stet / So fass
dein degen auch also / vnd stich von vnden auf mit
verkarter degen gegen seinem stich / vnd lass dir die
hant nicht begreifen / vnd stich in das gesicht -

Aber ein pruch

Merck / hat er den degen gefast das ym die scheid hinden
an der hant stet / So fass den deinen auch also sticht er dir
denn oben zu / so stich von vnden auf von deiner lincken
seitten gegen seine~ stich mit verkarter degen / vnd var
mit deine~ degen vber sein arm~ vorñ peÿ der hant / vnd
druck nyder mit dem degen / vnd mit der lincken nÿm ym
das gewicht peÿ

95 Verso

a könyökét –

Figyelj, amikor a törödet a átvitted a keze fölött, a bal kezeddél alulról fogj rá, a jobbon keresztül , a töröd pengéjére, és szorosan zárd össze a kezeidet, és húzd meg jól lefele, így elfoghatod a kezét –

Figyelj, ha a tört úgy tartja, hogy a penge a keze mögött van, és magasról döf, ekkor fordítsd ki a bal kezéd, és ragadd meg a jobbját, és másikkal döfj, ahova akarsz, vagy jobbal ragadd meg a lábát, és birkózz –

Figyelj, amikor megragadtad a jobb kezét a kifordított baloddal, jobb kezeddél felülről üss rá könyökére, és törd el a jobbját a te jobb karodon –

Technika: ha valaki alulról döf, akkor felülről erősen döfj, elfogva a döfést, és birkózz –

Figyelj, ezt hívják Kulcsnak [schlüssel], amivel minden zárat kinyithatsz, ez akkor működik, ha döféssel támadnak rád, és nincs nálad fegyver, ekkor maradj egyhelyben, és a kezeidet tedd egymásra, amivel minden zárat kinyithatsz a tör elleneében, ha a döfés felülről, vagy alulról jön –

95 Verso

dem elpogen -

Merck wenn dw mit deine~ degen vber sein hant geforn
pist so greif mit deiner lincken hant vnden druch dein
rechte in dein degen klingen / vnd druck dein arm~ vast
zu samem / vnd ruck vast vnder sich / so hastu jm den arm
gefangen -

Merck hat er den degen gefast das die scheid hinten an
der ha~t stet / vnd stich dir oben zu so verker dein lincke
hant / vnd begreif im do mit sein rechte / vnd mit der
anderñ hant stich yn wo dw hin wild oder begreif im das
pain mit der rechten / vnd chum also zu ringen -

Merck / wenn du / jm mit lincker verkarter hant seine
rechte hant gegriffen hast so slach in mit der rechten hant
von oben nyder in die arm~püg / vnd prich ym sein
rechten arm~ vber deinem rechten -

Item wenn einer von vnden auf sticht so stich du starck
von oben nyder den holen sticht / vnd tempf yn -

Merck das haist der schlüssel dar umb das man alle
schlos* do mit auf schleust der get also zu wenn einer auf
dich sticht mit eine~ degen / vnd du in den henden kain
were nicht hast so stee still / vn leg dein hendt eine auf
die ander daraus soltu auf schliessen alle schloss gegen
dem degen einer stech auf dich oben oder vnden -

96 Recto

Figyelj az üres kezes ellentámadástól a kulcsból

Figyelj, ha magasról döfnek törrel, akkor fordítsd ki a jobb kezéd, és ragadd meg jól a jobb alkarját, közel a kezéhez, és ballal erősen fogd meg a könyökét, és miközben erővel elkapod, nyomd fel a jobb karját a jobb kezeddal, a balod fölé, és a bal karoddal emeld fel a jobbját magadd fölé, így elfoghatod, és ehetsz, és ihatsz mellette, és nem túl eljönni tőled –

Még egy ellentámadás üres kezekkel

Ha alulról döf rád valaki, akkor vidd le a bal kezéd a jobbára, és szorosán fogd meg, és kifordított jobb kézzel ragadd meg a törét, és fordítsd meg a törét a hegyénél fogva fentről le, a teste felé, és mellkasoddal a tör mögé lépj be, így a saját törével leszúrhatod –

Még mindig üres kézzel

Ha lefele döfnek rád, akkor ragadd meg a karját mindkét kezeddal, és lépj túl a kezén

96 Recto

Merck die pruch aus dem schlüssel mit leren henden

Merck sticht dir einer oben zw mit dem degen so verker dein rechte hant / vnd vach seinen rechten arm~ vorñ peÿ der hant / vnd raÿd ÿm den arm~ vmb / vnd mit der lincken nÿm ÿm das gewicht peÿ dem elpogen / vnd die weil dw ÿm das gewicht nÿmpst so stos mit deiner rechten hant seinen rechten arm~ oben vber deinen lincken / vnd heb mit dem lincken arm~ seinen rechten vber sich auf so hastu In gefangen / vnd magst neben ÿm essen / vnd trincken das er von dir nicht mag kumen -

Aber ein pruch mit leren henden

Wenn dir einer vnden zu sticht so fall ÿm mit der lincken hant auf sein rechte / vnd halt die fest / vnd greif mit rechter verkartter hant vnden in sein degen / vnd wend ÿm sein degen von vnden auf zw seine~ leib mit der spitz / vnd lauf mit deiner prust hinden an den degen sp stichstu ÿn mit seine~ aigen degen -

Aber mit leren hendñ

Wenn dir einer mit dem degen vnden zu sticht so begreif ÿm den arm~ mit paiden henden / vnd lauf ÿm durch den arm~

96 Verso

és fogd szorosán, így eltörve a kezéd és elvéve a tört, ha akarod –

Másik

Ha mindkét kezeddal megfogtad a karját, akkor fordítsd át, és fordulj át a jobb oldaladra, és törd el a karját a bal válladon –

Még mindig üres kézzel

Ha döfnék feléd, akkor ragadd meg a karját mindkét kezeddal, és lépj közel hozzá, és fordulj át a jobb oldaladra, és törd el a karját a mellkasodon

Vagy próbálj birkózni

Ragadd meg a bal kezeddal a nyakát, és bal lábaddal lépj a jobbja mögé, és dönts el a bal sarkadon át –

Üres kezekkel

Ha döf, ragadd meg a jobbját a baloddal, és jobboldal ragadd meg a könyöke alatt, és rántsd magad felé, és a ballal nyomd fel a karját, és jobb lábaddal lépj be a balja mögé, és dönts le a lábáról, a jobb sarkadon át –

96 Verso

vnd halt fest / So prichstu jm den arm~ auch nÿmpstu jm
den degen / ob du wild -

Ein anders

Wenn dw im den arm~ mit paiden henden begriffen hast /
So raid vmb / vnd wendt dich durch auf dein rechte
seitten / vnd prich ÿm den arm~ vber dein lincke achsel

Aber mit leren henden

Wenn dir einer zu sticht / So begreif ÿm den arm mit
paiden henden / vnd tritt wol zw ÿm / vnd wendt dich auf
dein rechte seitten / vnd prich ÿm den arm vber dein prust

Oder treib das ringen

Var mit deiner lincken hant vorñ für sein hals / vnd
schreit mit deinem lincken fues hinder seinen rechten /
vnd würf ÿn vber dein lincks knÿe aus dem fuess -

Mit leren henden

Wenn er sticht so begreif jm die rechten hant mit deiner
lincken / vnd mit der rechten begreif jm vnden den
elbogen / vñ zeuch do mit do mit zu dir / vnd mit der
lincken stos ÿm den arm~ oben von dir / vnd spring mit
deinem rechte fuess hinder seinen lincken / vnd würf ÿn
aus dem fuess vber dein rechtzs knÿe –

97 Recto

Üres lap

97 Verso

Itt következik a nagyrebecsült Martin Hundfeld Mester művészete a lóról való vívásról, lándzsával és karddal

A lóról tanulj meg mindkét oldalról harcolni. Ez után tudd, hogy a lovad ismerd jól, és figyelj az oldalakra, hogy harc közben melyik az előnyös***

Technika: rohand le azonnal a lándzsáddal

A Kard Rendje
Nemzetközi Lovagi
Hagyományőrző P/TT

97 Recto

Üres lap

97 Verso

Hÿe hebt sich an maister marteins huntfeltz kunst dem
got genädig seÿ zu° Ross mit der gleden vnd mit dem
swert her nach geschriben

Zu° ross streiten lere von paiden seitten | Dar nach wisse
den ros guten gewisse | auch merck die seitten do du auf
vortail gerest streitten | wer auf dich sÿnnet sein | schwert
zu dir chumen gewinnet | an zweifel wind an | wildu
chainen schaden han | Darnach mercke | gleden naÿ
bederben mit stercke | erst plos zu° rennen | so fass den
zaum lanck mit sÿnnen | Dar nach zu° streiten | Die
gleden twer vber ein seitten | So merck die seitten | so du
mit kunst gerest reitten | So recht mit sÿnne~ | So du
absetzen gerest gewinne~ | Recht lanck lass hangen | Das
lob ich witu rangen | Wer auf dich wil hauen | Vor setzen
soltu dich freÿen | Wenn du hast vor setzt | So sein all
sein häw geletzt | So findestu schnidt hinden | vnd vorñ
mit dar nach ÿm abhaut|zaum linck pain sunder im draw -

Das sind die stuck mit der gleden

Item renn mit ÿm gleich ein mit der gleden | vnd stee auf
von dem lincken arm~

Item setz ab kurz mit paiden henden mit der gleden